

22.50, London 428.75, Pariz 468.50, Svica 1782, Milan 420.50, Dunaj 14.12, Budimpešta 15, Praga 288.75.

„Oče vseh“

„Slovenec“ zahteva od nas, da mu doprinesemo en sam dokaz, da sveta stolica med vojno ni bila nevtalna, češ, da citati g. Masaryka ter govor grofa Resseguiera na dunajskem jubilejnim shodu „Bratovščine arhangela Mihaila“, ki smo jih navedli za našo trditve, da je bil rimski papež na strani Avstrije, Nemčije, Bolgarije in Turčije, še niso nikak dokaz. Masaryk je framac, klerikalni grof Resseguiar pa ni govoril takrat „kot pravi sin katoliške cerkve, ampak kot nemški nacionalist in habsburgovec.“ Tako meni „Slovenec“. Da ne ostane brez direktne dokaza za zločinski politiko Vatikana, mu hočemo danes postreči še z nekaterimi zgodovinskimi dejstvi, četudi smo prepričani, da jih bo „Slovenec“ ali hotel falsificirati, ali pa utajiti.

Oglavno glasilo avstrijskih klerikalcev „Reichspost“ piše dne 24. avgusta 1914, da je papež nujno naprošen, da bi posredoval proti izbruhu vojne, odgovorili dobesedno tako-le: „Edini vladar, pri katerem bi lahko posredovali z upanjem na uspeh, je cesar Franc Jožef, ker je bil ta vladar vedno zvesto vdan Sveti stolici. Toda baš pri njem ne morem posredovati; kajti vojna, ki jo voljuje Avstro-Ogrska, je pravična, prepravilna.“ To stališče „očeta vseh“ so po „Reichspost“ natisnili tudi drugi avstrijski klerikalni časopisi.

Najvišja glava rimske cerkve, Kristov namestnik, je torej smatral roparski napad na mali, po vojnah s Turčijo in Bolgarijo izčrpani, komaj nekaj milijonov prebivalstva broječi srbski narod za — „pravilno in prepravilno“. Da je bilo stališče svete Stolice tako, dokazuje v ostalem tudi dejstvo, da so ga katoliški škofje po celi Avstriji izpovedovali. „Slovenec“ naj le pogleda v svojo številko 181, z dne 11. avgusta 1914, kjer na posebno viden način priobčuje besede, ki jih je govoril slovenskim vojakom ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič. Tamkaj stoji dobesedno: „Več let je presvetil cesar v svoji krščanski ljubezni vojsko zausustavljal, zavečajoč se svoje odgovornosti pred božjim sodnikom za blagor in življenje svojih narodov. Toda ravno ta ljubezen je njega sedaj kar naravnost prišlela, da sovražnikom svojim, našim in božjim, napove pravilno vojsko... Moje! ključ Vas cesar, da z orožjem v roki branite katoliško Avstrijo, katoliško našo cesarsko rodovino zoper zločilec sovražnikov samoga Jezusa, pričujejočega v zakramentu ljubezni... Moje, kako vziščen, kako svet, kako Bogu dopadljivo je boj, v katerega ste poklicani. Z Vami le pravica, z Vami je Bog, gospodar vojskanih tram!“

Drugi dokument za pravilnost naših trditve je uradni telegram z dne 26. julija 1914, ki ga je poslal baron Ritter, nemški ataše v Vatikanu bavarski vlad:

„Papež odobrava energičen nastop Avstrije proti Srbiji. Upa, da zoda tokrat Avstrija odločilni zmagi. Vprašuje, če ne sedaj, ki bi bil umoren nadvojvoda in ko je Avstrija v nevarnosti. V svojem proglaščenju izraža rimska kurija resen strah pred panslavizmom.“

Nadaljni dokument o soglasnem stališču rimske kurije z roparsko ekspedicijo Avstrije proti Srbiji je poročilo c. in kr. pooblaščenca, grofa Palffyja, poslano 29. julija 1914 iz Rima avstrijskemu zunanjemu ministru Berchtoldu, ki je shranjeno v dunajskem državnem arhivu in se glasi tako-le:

C. in kr. poslanstvo pri Sveti Stoli.

Št. 33 P. Njegovi ekselenci, gospodu ministru c. in kr. hiše in zunanjih zadev, gospodu grofu Berchtoldu!

V dobah največje politične napetosti, kakor so sedaj, deluje ljudska fantazija z dvakratno intenzivnostjo in preiskuje čisto mejo treznega razsodka.

Tako je v poslednjih dneh nastalo nekolikokrat poročilo, da je segel sedaj tudi papež v sporno srbsko zadevo in da se je obrnil na njegovo c. kr. Apostolsko Veličanstvo s prošnjo, da bi otele krščanske narode vojnih grozot.

Članek, ki ga je prinesla „L'Italia“ gre v svoji naivnosti tako daleč, da konstruira direktno zvezo med srbskim konordatom in ultimatom avstro-ogrsko vlade ter trdi, da hoče ta nota v drugi obliki dobiti nazaj to, kar je monarhija izgubila po pogodbi med Srbijo in papeško stolico. Torej revnati za konfodati!

Iz tega neumnega predpisa pa sledi seveda prav tako logična kakor nepravilna sodba, kakor da je papež interveniral. Nesprosti takim kombinacijam po časopisih ni neznanstvo poznati prave miselnosti kurije.

Ko sem pred dvema dnevnoma obiskal kardinala državnega tajnika, je obrnil pogovor na velika vprašanja in probleme, ki danes zaposlujejo Evropo. Noto, poslanec Srbije, ki je bil nazval skrajno ostro, je odobral kljub temu brez vseh pridržkov in je obenem izrazil upanje, da bo menarhija vztrajala. Seveda je menil kardinal, da ni bila Srbija že mnogo prej ponižana, kajti takrat bi bilo mordato mogoče, ne da bi bilo treba razumeti s tolikimi nepreglednimi možnostmi kakor danes. Ta izjava je v skladu tudi s papeževim mišljenjem. Kajti tokom zadnjih let je karizma njegova svetost čisto svoje obžalovanje, da Avstro-Ogrska ni kaznovala svojega nevarnega soseda na Donavi.

Mogo bi nastati vprašanje, kako je mogoče pojaniti, da se katoliške cerkve kaže v dobi, ko ji načelno glava, prežeta od svetlih, res apostolskih idej, tako bolevito? Odgovor je zelo preprost. Papež

in kurija gledata na Srbijo kakor na bolezen, ki se zažira pošasi da samih korenin monarhije in ki bi jo šeasoma izpodjedla. Toda Avstro-Ogrska je in ostane katoliška država kateksohen, najmočnejša trdnjava vere. Če bi padla ta trdnjava, bi izgubila cerkev svojo najmočnejšo oporo in v boju proti pravoslavju svoj najsilnejši predvoj.

Tako torej, kakor je za Avstro-Ogrsko v interesu samoohranbe, da odstrani iz svojega organizma to zajedajočo se bolezen, če treba tudi z nasiljem, tako je za katoliško cerkev v indirektnem interesu, da stori, ali pa vsaj odobrava vse, kar more vesti k temu cilju.

S tega stališča se da med apostolskim mišljenjem in vbojnim duhom prav lahko postavljati moat.

C. in kr. pooblaščenec: Palfy m. p.

Te čistične, nekrščanske papežove nazore o vojni so vzprejemali povsod, kjer je bil njegov vpliv dovolj močan in tudi tam, kjer so to mogli brez nevarnosti, so se izjavljali klerikalni katoličani v preprosti centralni sil proti Aniantu. Tako izgleda zgodovinska resnica o nevtalnosti poglavarja rimske cerkve, ki ga imenuje „Slovenec“ „Oče vseh“.

V Beograd!

V momentu, ko se radičevski poslanci pripravljajo na odhod v Beograd, svoj odločilni korak pa vendar še zadržujejo z zategovanjem in kolebanjem, je zagrebški odvetnik dr. Radivoj Walter publiciral brošuro naslovljeno Stepanu Radiću in njegovemu „Hrvatskemu narodnemu zastopcu“, v kateri dokazuje, da je treba preiti k realni politiki. Dr. Walter pravi:

„Vidim, da hrvatski narodni zastopniki stoje med dvema ognjema. Nekateri žele njih odhod v Beograd predstavit kakor doslej kot generično ofenzivo protidržavnih elementov, drugi jih žele očrtati kot apostole hrvatskih narodnih idealov in se trudijo, da jim v Zagrebu ustvarijo neznošno atmosfero. Toda hrvatski poslanci naj imajo pred očmi le realni interes hrvatskega naroda, pa naj z odlično gesto izvedejo narod iz trdnjave, obkoljene z vseh strani od neprijateljev. Ako hrvatski narodni zastopniki odidejo v Beograd, tedaj je ta brošura obramba njihovega koraka od napadov ohih političnih histerikov, ki so vedno bili največji načelni opozicionarci in najhujši praktični afaristi. Ako pa hrvatski narodni zastopniki ne odidejo v Beograd, temveč se zavlečejo nazaj za zidove svoje obkoljene trdnjave, tedaj je ta brošura obtožba njihove politike! Vseeno je, kakim potom se popravi sedanje stanje, dali v bloku z demokrati ali z radikali, z enim ali drugimi skupno ali brez njih in proti njim. Pred očmi je treba imeti interes naroda in iskati uspešna sredstva za zaščito tega interesa.“

Pod prvim zaglavjem „Hrvati morajo voditi realno politiko“ črta pisec pred vsem pretežni vpliv Wilsonovih političnih in etičnih načel na hrvatsko politiko po prevratu. Iznaša historijati glavnih političnih aktov po 29. oktobru 1918: podreditev hrvatskega sabora Narodnemu Vijeću kot vrhovni instanci osvobodjenih krajev, izročitev adrese 1. decembra 1918 regentu Aleksandru in njegov odgovor kot proglas ujedinjenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno kraljevino. Sestavljena je bila skupna vlada in sklicano začasno narodno predstavništvo. Volitve v ustavotvorno skupščino, ki so sledile 28. novembra 1921., so najviše prvi ustavni konflikt. Radičeva stranka je dobila 49 poslancev in je ta rezultat smatrala kot plebisit proti ujedinjenju ter za popolno pravo samoodločbe potom hrvatskega državnega sabora. 8. decembra 1920. se je vršila velika skupščina Radičeve stranke in so izvoljeni poslanci položili prisego narodu in večno zvestobo nevtalni hrvatski sebiški republiki. Poskusi sporazuma niso uspeli in razkol je postal popoln, ko je bila sprejeta vidovdanska ustava, za katero jih je od 419 poslancev glasovalo 223, proti 35, 161 pa jih ni bilo navzočih. Pisec se ne spušta v razglabljanje o nujnosti popolnega narodnega in državnega edinstva, temveč povdarja le suhe konstatacije, da je zaostreni spor med pristaši ustave in separatisti z Radičevu stranko na čelu rodil nered v notranji in porazi v zunanji politiki.

Hrvatsko narodno zastopstvo je na polju notranje politike sicer podvzelo nekatere prosvetne, socialne in ekonomske akcije, ni pa naravno moglo stopiti na področja realne politike, ker ni maralo priznati državnih aktov. Protežiralo je sicer najodločnejše proti vidovdanski ustavi in izven parlamenta ukrepalo vse mogoče proti njeni provedbi. A vendar — pravi pisec — so je na osnovi vidovdanske ustave poleg zakonov, ki se tičejo zunanje politike, sprejeli tudi toliko in tako važnih notranjih zakonov, da bodo Hrvati, ki so se zadovoljili z nepriznanjem vidovdanske ustave, še dolgo vrsto let čutili, kako daleč pride človek, če se vozi na tujem, pa makar tudi na bratovem vozu... Kaj pomagajo hrvatskemu narodu manifestacije, skupščine, naknadni protesti, dosledno zvonjenje po toč, ko gre državno življenje svojo pot, ovirano sicer, gre pa vendar in četudi na škodo hrvatske javnosti, ki nima svojih zaščitnikov pred ednim forumom, pred Narodno skupščino, ki ji nihče več ne more odkriti te kompetence. Radičevci — brez vsakih rekriminacij — to uvidevajo in se odpravljajo v Beograd.

Toda tudi beograjski državniki ne smejo prihoda radičevcev smatrati kot zmago svojega stališča glede ureditve države in svoje dosedanje politične taktike. Naj tudi oni iskreno napravijo bilanco svoje dosedanje zunanje in notranje politike!

Mnogo odkritejše pa manj moralizirajoče je pismo, priključeno brošuri pod zaglavjem „Hrvati morajo spremeniti svojo politično taktiko“, ki ga je dr. Walter poslal Ivici Peršiću, uredniku „Hrvata“ in članu vodstva Hrvatske zajednice. Pismo pravi: Položaj Hrvatov je upravi beden, ker niti v svoji domovini nimajo politične, vojaške, ekonomske itd. oblasti. Živijo pa z vso inteligenco vred v strašni hipnozi. Izmed treh možnosti rešitve je prva, internacionalizacija hrvatskega vprašanja doživela odigleden fiasco, za drugo, za uspešno revolucijo so Hrvati — recimo — prepozni, ostane torej le še tretja možnost: realna politika, taktika borbe z realnimi političnimi sredstvi. Ako pa radičevci ne odidejo v parlament, bo pa državni aparat navzile najhujšim protestom funkcioniral dalje, nagon samovrždanja države pa bo odgovorne državniške prisili, da z izpremembo volilnega reda ali kratkoročno z anulacijo mandatov, ki ne izvršujejo svojih dolžnosti, najdejo druge poti h konsolidaciji in zagotavljanju državnega obstoja...

Dr. Walterjeva brošura je radičevska kritika, kakor smo navedli, stereotipno zavrnila kot „gospodsko modrovanje“. Dr. Walter na to replicira s pregovorom: „Vrči gre tako dolgo k vodi, dokler se ne ubije!“ — in obeta novo brošuro...

Kakor pobesneli derviši

Ta mesec besno misljoni. Klerikalni politični generalštab, kjer pri volitvah vidi, da mu ni vse polložno, prisluša za cerkveni gumb in mesto političnega shoda se pojavi misljoni. Nikjer se enotno vodstvo cerkvene in politične organizacije ne pojavlja tako jasno, kakor v prireditvi bujakaških pohodov, ki se skrivajo pod imenom „misljoni“. Škof vodi eno in drugo akcijo. Vera in agitacija za stranko, to se pomeča v eno.

Načrt je enostaven: Misijonski duhoven (navadno redovnik) ima najprej par dni v peštrih barvah slikati strahove peklenjskega ognja. To stori v gledališkem slogu, kakor se je naučil svojo ulogo. Mož kriči, tuli, javka in obrača besede, da prisilne na vernike. Ko se obrne stran ali pa se zgovarjata z domačim župnikom sama, se smejeta iz sra „zarukanja“ kmetičem in kmetom. A na odr, ki ga zaenkrat še ščiti kazenski paragraf, t. j. na priznici drda svojo lajno, in reveži verjamejo.

Zdaj se prične drugo dejanje: Kdo pa pride v peklo? I seveda, liberalci, komunisti, samostojnejši, predvsem pa bralec „Jutra“ in „Domovine“. Ta mesec je jurš na naša dva lista tako besen, kakor še nikoli ni bil. Če so že vse strahote Dantejevoga pekla odprte bralecem „Jutra“ in „Domovine“, kam pa denemo nas, ki pismo te liste in jih širimo? Čudno, nas puste z verskim sleparstvom v miru, ker vedo, da se nas to ne prime. Z verskimi grožnjami se gre le nad one, ki so tako leni, da — verjamejo, da Bog priznava za svojega namestnika onega, ki mesto njegove besede oznanja s priznice strankarsko strast in sovraštvo. Toda pametni ljudje vedo, da tako delo ni božje, temveč hudičovo in da so taki pridigarji le nasledniki tistih farizejev in verižnikov, ki jih je Jezus z bičem gnal iz templja.

Pa vse to še ne izda. Zdaj pride tretje dejanje: Izpoved. Prvo vprašanje misijonarja: Kakšne liste čitate? Ka žuje imo „Jutra“ ali „Domovine“, zborni. Rohoi kakor norec, potem grozi s peklom. Kdor se ne vda mora ven. V S. pa je šel k spovedi naš prijatelj, ki se ga je misijonar lotil seveda z enakimi gledališkimi dovijati. A naš somišljenik je možaka vorošal, če vse to sam verjame, kar govori in ali ga ni sram, da se tako norčuje iz ljudstva? In misijonar je začel takoj z drugo struno, češ, da vse to velja le za „manj izobražene“. Začel se je zanimati, da našega prijatelja z drugim sredstvi pridobi. Vse verske grožnje so bile naenkrat pozabljene...

Kjer vse to ne zaleže, pride četrto dejanje. To dejanje spominja na čase inkvizicije. Ubogo naše ljudstvo, kako trpi od klerikalne razbanelosti! Versko razbanelost ženske organizacije duhovna (domači in tuji) zoner napredne hiše. Ta in oni se ni še spovedal pri misijonarju ali pa še držal „Domovino“, dasi je bil pri spovedi ženske obkoljko hišo s strahovanjem, češ: „zvezda se je pokazala nad to hišo, ponoči se je zasvetilo krog nje, eden bo umrl, otroci bodo šli v pogubo“, ženske pridejo molit pred hišo itd. Tako preganjajo napredne može do obupa. Strašna je blaznost, a najstrašnejša med njimi je verska. Če bi ne imeli državne zaščite, danes bi cvetla inkvizicija v srednjeveški obliki. Tako pa se pojavlja drugače, a nič manj ogabno in strašno.

Od vseh strani s dežele nam prihajajo enaka poročila o besenju duhovščine. To je sistem, izhajajoč iz škofije.

In to vodo vsi naši inteligenčni krogi gori do zastopnikov naše na-

višje znanosti. Pred par dnevi smo čitali proteste radi nekega razmeroma nevažnega umetniškega vprašanja. Ali je še kdo dvignil glas za svobodo vesti in mišljenja? Čitali smo izpod peresa takih mož, ki ostro branijo proti Kanzelparagrafu, a tam, kjer so vrši najkrutejše nasilje nad stotisoči naroda, tam je vse gluho in tiho.

Kar počenja SLS na polju brutalnega terorja, bo vzbudilo odgovor in odpor, za katerega ni odgovornost naprej odklanjamo. Duhovnik, ki laže ljudstvo o kakih zvocih med čitanjem „Domovine“ in peklenjskim ognjem, ki zaprečuje pristop k Školi z versko grožnjo, ki aranžira obrekovalno gonjo znorelih žensk in jih navaja, da izvajajo teror nad naprednimi kmeti, ta duhovnik ni človek, ki bi zaslužil kakršnokoli obzirnost. Zverina je, brez sra, ki trpinč ubogo ljudstvo ter njegovo priprosto pobožnost napeljuje v umazano strugo klerikalne politike. Za taka brezvestnežja velja v polni meri svetopisemska zapoved, da im je treba obesti težke kamne na pregrešni vrat. Jih potopiti v morju zaničevanja ter kaznovati kot zločinske mučitelje in zastrupilcevalce narodove duše. Naš narod ni avchođen, dokler ga bodo smeli dušiti in mu trgati dušo klerikalni vampirji.

Celjski občinski svet

Celje, 13. marca.

(Nadaljevanje).

Za Gospodinjako šolo v Celju se sprejme vzoren organizacijski statut, kakor ga je predložil oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani z nekaterimi dodatki in izpremembami. Šolo upravlja poseben kuratorji, ki naj sestojijo iz dveh obd. odbornikov, dveh zastopnikov (izmed teh ena namestnica) krojaške obrti, dveh zastopnikov (izmed teh zopet ena namestnica), gostilnišarske obrti, iz dveh vzornih gospodinj, ki jih imenuje mestni zastop in enega zastopnika mestnega magistrata, ki ga imenuje župan, nadalje šolskega voditelja, oziroma voditelja dokliske meščanske šole. Svoječenni sklep obč. sveta, tičoč se brezplačne dobave drv „Glasbeni Matice“ in „Dramatičnemu društvu“ se dopolni v tem smislu, da velja dovoljenje podpore do preklica in da je k prostoru, ki jih ima brezplačno v uporabi Glasbena Matica, šteti tudi stanovanje vsakokratnega ravnatelja zavoda v tej hiši. Sklene se, da mestna občina v lastni režiji na mestnem pokopališču ne bo več gradila rod-binah grobov, kor so stroški previsoki. Pač pa je interesom dana prilika, da jih proti odkupnini za zamlo postavijo na lastne stroške. Dovolj se pogrebnemu zavodu nabava najpotrebnejših novih oblek. Izreže se lokalna potreba za nekatero nove obrti. Odkloni se predlog obč. odb. Leskovskega (JSDS), da naj mestna občina določi 50.000 Din v podporo onih delavcev, ki so postali valed ukinkjona elektrifnega toka pri raznih podjetnikih, brezposelni. Uradno se je ugotovilo, da takih brezposelnih sploh ni, ker so bili vsi zopet od podjetnikov sprejeti v službo, čim se je odpravil nedostatek pri elektrini napeljavi. Pač pa predlaga obč. odb. Dr. Božič (JDS), da naj skliče županstvo anketo podjetij in zaupnikov delavstva, da se bo ugotovilo koliko brezposelnih je v Celju in okolič in kako bi se jim moglo pomagati. Predlog se sprejme. Pri ekekviranju občinske doklade se določijo iste pristojbine, ki jih je dovolila bivša deželna vlada leta 1921. Ljubljani. Odobrijo se računi za razna popravila v mestnem gledališču in v grofiji. Veliko županstvo se naprosi, da prispeva iz fonda za gostilničarsko šolo, ki se zbira iz procentualnih prispevkov avtonomnih občin od davčine na prenočišče, tudi za splošne obrtne - nadaljevalne šole. Enkratna podpora 1000 Din se dovoli Plan. društvu za zgradbo novega zavetišča v Logarjevi dolini in 5000 Din za nabavo novih zvono v farni cerkv. Sklene se načelno, da se od onih prireditelj, ki so itak podvrženi veseljenemu davku, ponočni davek ne pobira. Odobri se parcelacijski načrt za Jožefov hrib, kjer se odsej strankam etavbene parcele na razpolago. To se pa proja samo enim kupcem, ki se zavežejo zidati po od mestne občine odobrenem načrtu in stavljeno roku. Nabavi se pet vagonov drobnega kamenja za tlakovanje cest. Ze dalj časa se zanima za prostor na Glaziji Slovenski športni klub v Celju, da bi si tukaj uredili primerno vežbališče in kraj za javne nastope. Po predloženem načrtu ga namerava obditi z lično leseno ograjo, postaviti tribuno in paviljon s kopalno sobo, pisarno in garderobo. Zaveže se dogotoviti zgradbo tekom petih let. Iz finančnega - gospodarskega odseka stavi podžupan Zabkar predlog za odobritev načrta pod pogojem, da bo prostor na razpolago tudi ostalim celjskim društvom proti primerni odškodnini in da bo imel mestni stavebeni urad vpliv na način izvršitve te zgradbe. Predlog zelo toplo in iskreno priporoča v imenu JDS obč. odb. Prekoršek, ki podudari zlasti veliki pomen gojitve sporta, ki je pri Slovenceh šele v razvoju, in nacionalno stališče v tem vprašanju. Proti je odločno obč. odb. Janič, ki v pozni uri onemogoči sklepanje o predlogu s tem, da se odstrani v povzroči nesklepnost obč. seje. V prihodnji seji pride predlog zopet na dnevni red in takrat se bo preprical, kako osamljen je v svoji zastareli nazorih.

Politične beležke

Par nobilo. Pozdravljata se „Avtonomist“ in „Murska Straža“ kot najmočnejša sobojevnika za Slovenstvo, Clovečanstvo, Federacijo, Republiko, Raimo ob rami se bosta — kakor je zapisano — prekljala za nekaj, kar smatrata za najboljšo... Ni treba nič hudega misliti, ampak mi to registriramo le radi veselega dejstva, da letošnji pust tudi v slovenski žurnalistiki ni ostal brez dalekosežnejših posledic...

Zemljoradniški silijo k radičevcem. Po poročilih beograjskih listov se neodvisno od formiranja opozicijskega bloka vršijo pogajanja med zemljoradniški in radičevci v cilju končne fuzije. Glavni posrednik je dr. Pečarević, eksponent oblastnega odbora Zemljoradniške stranke za Hrvatsko in Slavonijo. Dr. Pečarević se z radičevci pogaja v Zagrebu, hodi pa v Beograd referirat in je zaenkrat zelo optimistično razpoložen. V glavnem se pretresa radičevski predlog, da obe stranki pri novih volitvah izstopita s skupno listo. Kam radičevci s tem merijo, ni težko uganiti.

Sporazum ali ciganija? Zagrebškemu „Hrvatu“ kot polioficioznemu glasilu radičevskega štaba nikakor ni po volji, splošno zadoščanje široke jugoslovenske javnosti nad prihodom prvih radičevcev v parlament. Markov protokol pravi „Hrvat“ je pokazal, da je z radikali sporazum nemogoč. Zato je HRSS tokrat poskusila s „srbsko(?) opozicijo“. Verifikacija vsekakor pomeni nekaj več kakor podpis Markovega protokola. Toda, ako srbska(?) opozicija ne shvati da mora na ta korak storiti vse, da pride do sporazuma, tedaj je vsekakor prišel čas, da se naši medsebojni računi zaključijo. Kajti ako se ne da doseči sporazum niti z radikali, niti z opozicijo, bo to še težje doseči z obema... „Hrvat“ se nadalje hudeje nad demokratsko „Pravdo“, ker se je izrazila, da ima opozicijski blok nalogo, dovesti v parlament vse radičevce! „S tako ciganijo!“ — pravi „Hrvat“ — bi bilo že sedaj utemeljeno, kar smo že ob početku predvidevali, da sporazumi tudi s srbsko opozicijo ni mogoč in s tem bi akcija Hrvatskega narodnega zastopstva za sporazum bila končno zaključena. Odhod narodnih poslancev v parlament bi bil nesmiseln, abstinenčna politika bi se nadaljevala — po krivdi demokratsko-radikalne ciganije napram Hrvatom. — Videti je, že po plitkih in neosnovanih argumentih, da „Hrvat“ enostavno išče novih pretvez za nadaljnje radičevsko kolebanje, ali pa ne more prikrivati jeze, da demokrati ne nasedejo učenjavanju z dvalset mandati.

Iz demokratske stranke

Sreski odbor JDS za celjski okraj ima v nedeljo, dne 16. t. m. ob 14. uri v Narodnem domu svojo redno sejo, na kateri se bo razpravljalo o važnih organizacijskih zadevah. Polnoštevilna udeležba članov odbora in zaupnikov je dolžnost.

Po svetu

Elektrizacija čeških železnic. Iz Prage poročajo: V praškem ministertvu prometa se vršijo velike priprave za elektrifikacijo celokupnega pogona češkoslovaških državnih železnic. Izvedba projekta bo trajala seveda nekaj let. Pričelo se bo v Pragi, kjer bodo še s prihodnjim letom odpravili vse lokomotive z velikih centralnih kolodvorov ter jih nadomestili z električnimi, ki bodo prevzemale dohajajoče vlake na okoliških postajah. S tem bo za Prago dosežen velik uspeh v higijenskem oziru. Kot prva bo elektrificirana železnica Praga-Pizen.

Čilenski diplomat izgini. Pariški listi poročajo, da je skrivnostno izgini italijanski čilenski poslanec v Parizu, Huidebere. Huideberova soproga odločno zanika možnost bega ali samomora in je prepričana, da gre za politično osveščeno. Huidebere je namreč izdal knjigo, v kateri se ostro graja politika neke evropske velevalsti, in listi javljajo, da je njegova soproga isti dan, ko je izginil, dobila anonimno pismo, ki se je glasil: „Vaš soprog se nahaja pod sedmimi ključi.“ Kakor poroča „Petit Journal“, se je Huideberova knjiga nahajala na Angliji. Pollecija se trudi na vsa moč, da bi razjasnila ta zagonetni dogodek.

Razpust bolgarske komunistične stranke. Po poročilih iz Sofije je pričakovati v prihodnjih dneh razpusta komunistične stranke po vrhovnem sodbi. Vlada je vse tozadavne odredbe že pripravila. Komunisti so se hoteli razpustu izogniti in so sami proglasili razid svoje stranke, obenem pa ustanovili novo stranko z drugim imenom in navidešno tudi z novimi voditelji. Vlada pa je baje odločena, tudi to stranko razpustiti.

Optimistična sodba o sanaciji Nemčije. Komisar Zveze narodov za Avstrijo dr. Zimmermann je sprejel, kakor poroča pariški „Havas“ v četrtek v Zenevi novinarje, katerim je zatrdel, da bo svet srmel, kako hitro se bo lahko okrepla Nemčija, čim bo enkrat stabilizirana njena valuta. Nemčija nima nikakih vojnih dolgov v inozemstvu, njena notranja posojila na so valed propasti valute še toliko kot likvidirane. V tem oziru ima Nemčija ogromno prednost pred državami zmagovalkami, ki morajo vse svoje dolgove plačati v razmeroma dobrem denarju. Zimmermann je mnenja, da bi bilo mogoče nemški budžet uravnovešiti tekom 6 mesecev, ako se postavi sanacija Nemčije na isto podlago, ki se je tako dobro obnesla v Avstriji.

Naši kraji in ljudje

Narodna bitka v Mariboru

Maribor, 14. marca.

Danes je bilo središče pozornosti Maribor, volitve novega načelnstva Gostilniške zadrage, katero je bil poslednji dne potegnil v narodnostni boj njen načelnik Klešič s tem, da je priporočal Trgovski obrtni zbornici v Ljubljani, naj se ne podeli gostilniške koncesije narodnemu Čehu g. Štahi, najemniku Grajske kleti, zato pa že čez nekaj dni priporočal avstrijskega Nemca Stickerja, restavraterja na glavnem kolodvoru in njegovo sestro Nemko. Sticker ne zna niti besede slovenski in ima tudi nemške službenice, enako kot g. Klešič. Gostilniško zadrugo so mariborski Nemci po prevratu držali trdno v svojih rokah. Šele pred pol leta, ko je umrl njen nemški načelnik Roschanta, so poslali Slovenci v odbor dva narodniaka in v načelstvo gosp. Klešiča, ki je to zaupanje Slovencev kruto razlajal. Celotno v svojem podjetju je obdržal še natakarije, ki sploh ne znajo slovenski.

V tork je načelstvo zadruge nenadoma razposlalo vabila za občni zbor, ki se je vršil danes popoldne v dvorani pilsenske restavracije. Slovenci so v vsej naglici organizirali svoje ljudi in sestavili na predvčeršnjem sestanku v Grajski kleti samoslovensko kandidatsko listo z geslom: »Zmagati na vsej fronti, ali pa častno propasti.« Današnji občni zbor je nudil tiho, silko poprevratnega Maribora. Do prevrata smo imeli v Mariboru komaj tri slovenske gostilne, danes pa je več kot običajnega zbor, zaneslo, da smo Slovenci že v večini. Levo stran dvorane so zasedli sami odločni naši ljudje in tudi žensko, je bilo častno nastopano. Ko so Nemci, ki so zasedli desno stran dvorane, to opazili, so takoj razposlali svoje agitatorje po mestu in dvorane je bila kmalu nabito polna. Ko pa so se bližale volitve, je bilo razmerje že vedno precej negotovno in tako je g. Klešič samovoljno pred volitvami poročal še o pomanjkljivosti novega taksnega zakona, čeprav bi moralo to priti na vrsto šele pri slučajnosti. Izgovarjal se je, da bi takrat ne bilo zato več pravega interesa. Nemci so medtem pridno dovajali svoje volilce. Med Nemce so se izgubili tudi številni nemškutarji in podobni nezanesljivi, n. pr. lastnik hotela »Pri črnem orlu« gosp. Franc Slušič, Vigečka, Orovič ter drugi. Med Nemci pa so se posebno zanimali za volitve restavratier Halbwilth, kavarar Käfer, restavratier Troestner in drugi. Zborovanje je trajalo celo polno štiri ure. Ob 19. so skrutinirali sporočila, da je dobil za mesto načelnika kandidat Nemcev in renegatov g. Klešič 44, Slovence Gjur Valjak pa 31 glasov. V ostali odbor so dobili Slovenci: Zauderl 52, Koštumaj 65, Benigman 58, Jančar 35 in Nemci Špatek 40, Käfer 40, Stikler in Prišavec po 32 glasov. Izvoljeni Slovenci so se izjavili, da volitve ne sprejmejo, ker z odborniki, ki niso zmogni državnega jezika, vendar ne morejo odločati. Nato je tudi gosp. Klešič odločno izjavil, da odkloni izvolitev ter ponuja mesto načelnika gosp. Valjaku, ki pa se je za mesto zahvalil. Po daljšem prepiranju, ko je večina članov že odšla, je g. Klešič zborovanje zaključil s sporočilom, da bo o nadaljnjih usodi odbora sklepalo obrtno oblastvo.

Zborovanja sta se udeležila tudi načelnik Zveze gostilniških zadrug g. Božič in njen tajnik g. Bernardi, oba iz Celja, obrtno oblast pa je zastopal komisar dr. Rodovšek.

Slovenci bi lahko zmagali, ako bi se vsi naši ljudje zavedali narodne dolžnosti. Žal, jih je nekaj sploh izostalo, nekaj pa jih je držalo z gosp. Klešičem in Nemci. Tako tudi tajnik NSS, gosp. Zauderl, ki je na zborovanju v silno presenečenje Slovencev celo sam zahteval, da je moral tajnik njegovo poročilo gospodom Nemcem in renegatom predstaviti v nemščini. In to ponovno. Tudi predstanka Slovencev v Grajski kleti se gosp. Zauderl ni udeležil, češ, da se itak ne da nič doseči.

Upati je, da pri prihodnjem običnem zboru Slovenci z boljše organizacijo prodrejo na vsej fronti. Nekatere podrobnosti o običnem zboru bomo še poročali.

† Dr. Franc Kos

Umrl je dr. Franc Kos, najzaslužnejši slovenski zgodovinar. Umrl je nenadoma, kljub visoki starosti sedemdeset let še vedno sveže delaven, še vedno sredi dela in načrtov.

Malo je bilo doslej znanstvenikov pri nas, ki bi mogli gledati na tako lepo vrsto tako izvrstnih del, kakor dr. Franc Kos. Slovenskega zgodovinarja brez dr. Kosovega imena si danes misliti ne moremo; saj je šele on položil temelje slovenski znanstveni zgodovinski literaturi.

»Dr. Kos bi bil mož za to, da nam Slovincem poda našo zgodovino,« je zaključil dr. Karol Glaser l. 1898. svoj odstavek o pokojniku v svoji Zgodovini slovenskega slovstva. Da, on bi bil poklican za to, toda pokojnik je bil tako vreden, tako temeljit in soliden znanstvenik, da je smatral, da je mogoče za slovensko zgodovino šele — nabirati gradivo. Zakaj slovenske historijografije pred dr. Francem Kosom sploh še ni bilo. Bilo je treba začeti prav pri začetku, prav pri temelju.

In tega dela se je lotil pokojnik z največjo temeljitostjo in sistematičnostjo in s popolnim uspehom. Pred nami leži četvero knjig njegovega »Gradiva za zgodovino Slovencev« in peto knjigo je že pripravljena za tisk. V tem delu imamo bogato zakladnico neprecenljive vrednosti; ostala bo trajno glavni vir zgodovinskemu študiju, kaj ne bo vračal vsak do, kdorkoli se bo hotel poučiti o najstarejši dobi naše domače povestnice. Šele na temelju dragocenih uspehov znanstvenega dela dr. Francosa je mogoče reči, da poznamo svojo preteklost; pred znanstvenim nastopom dr. Kosa tega Slovenci nismo mogli reči.

Dr. Franc Kos se je osredotočil na študij slovenske in posredno tudi slovanske zgodovine starejše dobe, v glavnem zgodovine srednjega veka. Poleg »Gradiva« samega je napisal nešteto študij iz najstarejše slovanske zgodovine, osobito slovenske zgodovine, o dobi in načinu slovenske naselitve, o bojih starih Slovencev s sosedi, o njih pokristjanjenju, o starih slovenskih imenih, o starih kraljevih imenih itd. itd. Ti mnogoštevilni spisi so napisani po »Izvestijh Muzejskega društva za Kranjsko, v »Letopisih Matice Slovenske, Dom in Svetu, Času, Ljubljanskem Zvonu, mariborskem Časopisu za zgodovino in narodopisje itd.

Prav posebno ga je zainteresirala doba slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda in napisal je temeljito študijo o obeh bratih, osobito o njunih stikih s Slovenci in pomenu za slovensko preteklost: Slovenska Matica jo je izdala l. 1885, kot »Spomenico tisočletnice Metodove smrti«.

Pokojnika, ki je bil rojen l. 1853, v Selcih blizu Skofje Loke, je seveda zanimala prav specialno tudi zgodovina njegovega ožjega domovinskega kraja, ki je bilkrat lep, morda najinteresnejši in najzanimivši kos zgodovine Slovencev sploh. Ploč tega zanimanja so številne dragocene študije o škofjelokem ozemlju glavno delo pa so »Doneski k zgodovini Skofje Loke in njenega okraja, ki je izšlo l. 1894, v založbi »Matice Slovenske«.

Mnogo obdelane snovi iz tega in drugih področij je ostalo še neobjavljene, nekatere študije so se natisnile prav v poslednjih letih, največ iz goriške preteklosti.

Se prav posebno osvetljuje zaslugi pokojnikove, njegove vztrajnosti in znanstvene resnosti okolnost, da je domala vsa mnogoštevilna dela izvršil poleg svojega glavnega poklica. Bil je ves čas profesor na goriškem učiteljsku, do svoje upokojitve l. 1910. Samo l. 1888. do 1890., skoraj tri leta, je bil v Kopru, kamor so ga premestili iz političnih razlogov, samo zato, ker se je pečal s slovensko preteklostjo; ta čas je bil presajen z rodovitno zemljo na nerodovino, kakor pravi sam v predgovoru k svojim škofjelokim »Doneskom«. V takih razmerah je tedaj pokojnik pričel svoje veliko delo. Pri tem pa je tudi svoje posle kot pedagog vršil s popolno vestnostjo, in je napisal celo knjigo »Vzgojeslovje«, ki jo je izdala Matica Slovenska l. 1890.

Široko sled je zapustilo za seboj Hviljenje dr. Francosa. Na njegovih uspehih bo nova generacija delala dalje, delala v boljših pogojih v svobodi in ob primernejših znanstvenih ognjiščih, katera pokojnik niso bila na razpolago. Da je njegovo življensko delo kljub temu v polni meri uspelo, moramo naglasiti kot tem večjo zaslugu. Dr. Francu Kosu ostane v slovenski historijografiji in v slovenski kulturni zgodovini sploh za vedno mesto med najodličnejšimi imeni.

Pogreb Vilima Bukšega

V četrtek popoldne so položili v Zagreb k večnemu počitku delavskega voditelja Viljama Bukšega. Večina trgovin in industrijskih podjetij je ustavilo popoldne obrat, da je bila nastavljenca omogočena udeležba pri pogrebu, ki se ga je udeležilo nad 2000 ljudi, dočim so nešteti tisoči tvorili špalir. Pogreb sam je bil priprost in brez duhovščine. Delavski pevski zbori so zapeli pred počitkom spreveda in tudi na dveh mestih med sprevedo žalostinke, poslovlji pa so se od pokojnika g. Jošt v imenu zveze grafičnih delavcev, ki ji je bil Bukšek predsednik, g. Luka Pavličević v imenu centralne delavske zveze, g. Rud. Pilepič v imenu urada za zavarovanje delavcev, g. Bogdan Krekič za delavsko zbornico itd. Za slovensko delavstvo je govoril g. Petelj iz Maribora, za mednarodni Proletariat pa socialistični poslanec madžarskega parlamenta Felde. Pogreb so se udeležile delavske organizacije iz vse države, zastopniki oblasti z velikim županom dr. Cimičem in zagrebškim gradonačelnikom Heinzom na čelu. Slovenski delavski telovadci so tvorili častno stražo ob mrtvaškem vozu, delavske deputacije pa so nosile veliko število vencev, po večini seveda z rdečimi trakovi.

Z dolgim nosom...

Ljubljana, 14. marca.

V našem mestu je latinska sodrga zopet na delu. Dan za dnem se pojavljajo vlogi, sedaj v stanovanju, sedaj v neznakovani podstrežja. Ker se tatovi med seboj imenitno razumevajo, jih je temu ali onemu vodji lahko pridobiti za hvaležnost akcijo po več skupaj. Tudi se ukradena roba lažje in uspešneje spravi v denar. Prodaja se semintja kar v Ljubljani po raznih zakonih, še večkrat pa se speha na deželi, koder si potem samojli kupei obenem lahko ogledajo teren za svoja eventualna nova podjetja.

Le malokdaj imajo ljubitelji noči in to ne nesrečo. Veliko smolo pa so imeli v četrtek zvečer. Spravili so se v pisarni odvetnika dr. Pirca še ob 7. zvečer na delo, za kar je treba seveda še nekaj velikomestne predrznosti in uvidevnosti, pa mageri se navdušenja za poklic. Uspeh pa je bil popolnoma negativen. V tem slučaju sta imela nepravilno svoje preste vmes dva, katerima je bila pisarna gotovo dobro poznana. Polastili sta se namreč hotela ročne blaginje, v kateri sta stutla precej denarja. Doživela pa sta popolno razočranje. Prvotna sta hotela vlomiti na ta način, da sta poslušala v vratih pisarne izlomiti velik kos lesa, da bi se potem spravila skozi in odprla ključavnico. Ker pa se jima je zdelo to delo predolgotrajno, sta se naposled vendar odločila za »normalen« vlom in odprla ključavnico raje z vitrom. Eden je odšel nato sodeč ro okoliščini v sobo, drugi pa je moral čkati zunaj. Domneval je očividno, da mu prileti v razprostrte roke blaginja z velikim bogastvom. To pa se ni zgodilo. Namamerna tatova sta zmesla nato svojo jozo nad nedolžnimi akti, ki sta jih razmetala po sobi. Približno ob devetih zvečer bi bila gotovo srčna želja marnikoga, videti dolgo nosove zastojkarskih tatov.

Volitve v premoženjsko upravo mesta Kočevje

Iz Kočevja nam pišejo:

Poročilo ste na kratko o pišli zmagi ekstremne nemško - nacionalne liste pri volitvi v našo mestno premoženjsko upravo. Dostavili bi lahko, da se ta lista odlikuje po fenomenalni strokovni ignoranci izvoljencev, od katerih niti eden ni večak v žumarski stroki: eden sploh ne pozna gozda od znotraj drugi ne dreves itd.; pač pa je zagrizeno nacionalna.

S ključno absolutno večino devet glasov (101:112) so prodrli radikalni nacionalci proti združeni listi zmernih ter poštenih Nemcev (bivša tkzv. grupa Loy tedaj Rötbel — ne zamenjati z dr. Rötbelom!). In še to le po večtedenski intenzivni, nezaslišano strastni in nasilni agitaciji, pri kateri je m. dr. prodnjač bil bivši distriktni zdravnik dr. R., ki je menda pozabil na svoj človekoljubni poklic; nadalje par trgovcev, en mlad gostilničar, en mizar, steklar itd. — da se ne pozabili. Celotno sleer miroljubni in tolerantni g. dekan je pokazal nacionalno nestrpnost in strast, ki je vzbujala splošno nemalo pozornost; pred vsemi seve i znani odgovorniki.

Priprave za zmerno meščansko koalicio so se vršile komaj dva dneva, pravzaprav le dan pred volitvami. Nasprotniki so bili pobrali vlasti pri ženskah in zunaj vsa pooblastila. ki so jih imeli nad 60, med njimi dokaj dvomljivih; razvijali so velik teror in delovali z nacionalno parolo.

Prosnetni in telovadni večer SOKOLA I.

v soboto 15. t. m. v Unionu

Mogoče je bil ta izid le zaradi naše popolne nepravilnosti, v katero so nas speljali a pretvezo nameravane koncesije enega mandata, kar je bila prosta prevara — dasi so to skušali še zadnji moment prikriti z novim manevrom, simulirane koncesije. (To potero je iznesel tiskar P.J. No, ta juggermanska papirnata »zmagaja« je bila zadnja — in nikada višje! Kljub vsemu je naravno moralni uspeh na naši strani. Počrbelo se bo, da ultraborbena drevesa ne zastajajo do nebes.

Nam naj bo volitev nauk, zaslepljenim nasprotnikom pa resen memento, da jma je odklenalo v mestu; in le s skrajno naporno so se enkrat oteli potapljajo se barto neljudi zaslanje republike. Kakor je videti, se jma že poraja maček, vkljub incenirani Sloga-fier. Gg. se se sami dočeta razkrinkali in preko tega ne pomore nobena šovinistična fraza, nobeni blagerji o lovu itd. Pošteni in frezni Nemci, ki so prav tako dobri, če ne boljši sinovi svojega naroda, kakor fanatični kričarji, pa so zaedno prijatelji mesta in dobre uprave, dočim so »zmagovalci« njega najhujši škodljivci, ker zanašajo politiko in nacionalno nasprotstvo v mestno gospodarstvo.

Dan 11. marca 1924, je zapisal konzorcij dr. Arko — dr. Rötbel — Gansel-mayer usodni reki: mene tekel faros. Pravičen volilni red bo s salonskimi kneti za pomedel.

Dopisi

TRBOVLJE. Med žolskimi otroci enovne šole v Trbovljah se je opasno začela širiti škrlatica. V dveh dneh je zbolelo šest otrok, trafikant g. Kosju pa je umrla srečana hčerka Večica. Zdravstvena oblast je zapila deško in dekliško šolo za 14 dni od zadnjega ponedeljka dalje. — Školski oder čisto napreduje. V nedeljo se upirajo »Ugrabljeni Sabinke«, prihodnje nedeljo pa »Krojaček junaček«, za katerega izdelajo naš neumorni brat Bezaj nove kulise.

HRASTNIK. Krajevna organizacija »PS im« v nedeljo dne 16. marca ob 3. uri popoldne v gostilni Dolinšek »Pod skalco« javen shod, združen s občinim zborom. Vahimo ne le pristaje, ampak tudi vse prijatelje resnice in poštenosti, da se udeležijo shoda. Iz Ljubljane pride dva govornika. Nedvomno bo vsakogar zanimalo poročilo o splošnem političnem položaju, kakor tudi predavanje o dalekih in takšah. Kmetje, delavci, rudarji, kakor tudi oni iz tovarne in steklarne, pridite in pokažite zaupanje stranki, ki je vedno pripravljena delovati v vašo korist.

Pozor! Jutri! Pozor! Jutri!

Kaj je Mesalina?

?

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Sobota, 15.: »Othello«. D. Nedelja, 16. ob 15.: »Mogočni prstan«. Znižane cene. Ob 20.: »Kamela skozi uho šivanke«. Izv. Ponedeljek, 17.: »Ašantka«. P.

Ljubljanska opera.

Sobota, 15.: »Manon-Lescaut«. Premijera. C. Nedelja, 16.: »Manon Lescaut«. Izv. Ponedeljek, 17.: Zaprto.

Šentjakovski oder v Ljubljani.

Nedelja, 16.: »Te modre oči« in »Ljubosumnost«.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 15.: »La Boheme«. C. Kuponi. Nedelja, 17. ob 15.: »Carostrelec«. Kuponi. Ob 20.: »2 x 2 = 5«. E. Kuponi.

Celjsko mestno gledališče.

Nedelja, 16. ob 16.: »Mamzelle Nitouche«. Izv. Turek, 19.: »Vzgojitelj Lanovec«. A.

Nedelja v Ljubljanskem gledališču.

Prva repriza Puccinijeve opere »Manon Lescaut« se vrši jutri zvečer. Drama uprtoji popoldne ob 3. Milčinskoga »Mogočni prstan« pri znižanih cenah, zvečer pa večeloigro »Kamela skozi uho šivanke«. Vse tri predstave so izven.

Manon Lescaut

Lirična drama v štirih dejanjih. Uglasbil Gio. Puccini.

Puccinijeva »Manon Lescaut« je nastala leta 1893, torej je stara 30 let. Glasovale Puccini je imel ob starosti svoje Manone šele 35 let. A Manon je bila že tretje dete njegove plodovite Muze; prvi dve sta bili »Le Villi« (1884) in »Edgar« (1889). Obe sta naglo umrli. In tudi o Manoni so bili mnenja, da je mrtvorojena. Poslušali so z njo tu in tam, a Massenetova »Manon« (1884.) ni pustila Puccinijeve nikjer do voljave. Niti na Dunaju, kjer goje s Puccinijem in njegovo glasbo prav poseben kult.

Pred vojno se Puccinijeva »Manon Lescaut« vžele vzorni uprizaritvi ni mogla vzdržati na repertoarju Dunajske Dvorne opere; lani pa jo je ponovila ista opera, ki se zove zdaj Državna opera in dosega izreden uspeh. Očelova elava je dosegla tudi prvenca do zmage. Kar se ni posrežilo Gustavu Mahlerju, je dosegel Franc Schalk. Kritika zatrjuje, da tiži v tem mladosti in livenecje bujno polni operi ves kasnejši Puccini, mednarodni Italijan, ustvaritelj po vsem svetu popularnih oper »Boheme«, »Tosca«, »Butterfly« in »Tritihon«.

V Ljubljani poznamo vse in ji občinstvo prav izredno ljub. »Manon Lescaut« juna prav za prav to dve glavni vloji in

pojeta ju gdš. Zikova in g. Simenc. Dejanje je v bistvu isto, kakor v Massenetovi operi, a živahnije in napetije, v II., III. in IV. dej. celo temeljito drugačno.

Zaradi lažjega razumevanja libretta prinašamo kratko vsebino:

Prvo dejanje. Trg v Amiensu. Pred krčmo in po dreverodu se sprehajajo in zabavajo študentji, meščanje, vojaki, dekleta in žene. Večeri se.

Dijak Edmund poje madrigali na večerno poezijo in ljubezen, tovariši se šalijo z dekleti. Ustaviro tovariša de Grieuxa, ki ima največ sreče pri ženskah, a je zdaj čemerem. De Grieux čistično dvori deklica, ki mu obrnejo hrbet.

Tedaj se pripeljejo s pošto sergeant Lescaut, njegova 18letna sestra Manon in stari bogataš, davkar Geronte de Rivoir. De Grieux je očaran po milobi in lepoti Manone. Zve, da jo pelje brat v samostan. Nerada gre. Geronte najame voz, da bi odvedel Manono k sebi v Pariz. Brata ji hoče upjantiti. Ta naklep čuje Edmund in ga plove de Grieuxu. Sergeant Lescaut igra in pije z dijaki, Geronte pripravlja večerjo in šaka voza.

Ko pride Manon, jo de Grieux progovori, da uide z njim na Gerontovem vozu v Pariz. Edmund se posmehuje starcu Gerontu, Lescaut pa je pijan. Brat trdi o sestri Manon, da je ničemerne in ne bo trpela bede z dijakom, nego ga bo kmalu pustila. Potem bo Gerontova, a on sam bo lahko dobro živel z njima. Dijaki se rojajo, Lescaut jim grozi, a smeje se razkropi dijaška poredna tolpa.

Druge dejanje. Manon jo res uide de Grieuxu in živi z bogatašem Gerontom.

A hrepeni po Grieuxu in sprašuje po njem. Brat Lescaut ji pripoveduje, da Grieux vedno sanjari o nji in da si hoče s kvartami pridobiti dosti denarja. Z denarjem jo misli znova pridobiti. Komaj se Manon obče in komaj jo sfrizirajo, prihajajo že glasbeniki in pevci, da bi jo zabavali. Nato pesni učitelj, postarni kav. »rji« šopki in darilci, abbeji, sami častilci, ki Manono dolgočasijo. Tudi Geronte se neč le pesliti.

Končno se družba poslovi in v sobo plaue de Grieux, ki Manoni očita nezvestobo in ji grozi z osveto. Manon pa ga osovji znova in v prekrasnem duetu se obnovi njuna stara strast. Tu ju zasači Geronte. Kot dovršen kavalir ne besni, nego je le strupeno ironičen in odide. Manon pa se že kesa, da je izgubila vse razkošje. De Grieux je obupan nad omahljivostjo Manone. Vse je žrtvoval zanjo, ničvrednico. Tedaj prihiti Lescaut z vestjo, da da Geronte Manono zapreti kot vlačugo in izgnati. Naj zbeži! Manon pograbi dragulje, da bi utekla z njimi, a hiša jo obkrožena; Geronte z vojski aretira Manono ter jo da odvesti. Zelo dramatični prizor se zaključijo z obupanmi klici de Grieuxa: »Ah, Manon! Pre draga Manon!

Tretje dejanje. Intermezumi: ujetništvo, ječa, potovanje izgnanke do Havna. Nato v luki. Zadnja vojna ladja, na levi vojašnica in v tej ječa, na desni hiša. Noč je. A kmalu se bo svitalo. Ko se menja straža, se odstrani podkupljeni vojak. Lescaut in Grieux hočeta Manon odvesti, a naklep se ponereči. Ze stoji izgnanke pred ječo, da odidejo na ladjo. ki

jih odpelje v Ameriko. Lescaut hujša ljudstvo na upor, a zaman. Manono odvodejo, de Grieux pa preprosi poveljnika, da ga vzame s seboj. Manon je srečna nad tem novim dokazom brezmejnega ljubezni; Lescaut pa strmeč odide.

Četrto dejanje. Na puščavi ameriškan. Ljubimec beži, a Manon omaga. Njkoj vode! Manon se od ježe in utrujenosti zgrudi. De Grieux išče vodo, a brez uspeha. Manon umira in umre z vzklikom: »Manonina ljubezen ne umre!

Nedeljska matineja v Ljubljani. V letošji koncertni sezoni so se tudi v našem koncertnem življenju že »domačile« dopolnske koncertne matinee. Tudi jutri v nedeljo ob 11. se vrši v Filharmonični dvorani matineja, koje spored je zelo različen ter se menjavajo pevske točke z raznimi recitacijami. Nastopijo pri tej matineji naši najodličnejši umetniki Thirgjevn, Marija Vera, Vida Jerajeva, Betteto, Jeraj, Kogoj, Kumar, Lipah, Neffat in Soat. Vokalno-recitacijsko matinejo priredit Klub Primorci ter je čisti dobiček namenjen v glasbeno-kulturne svrhe zasedenega ozemlja. Ze iz tega vubino občinstvo, da napoint koncertno dvorano.

Dravska muzika preneha s simfoninimi koncerti? Prejeli smo: III. simfonin koncert Muzike dravske divizijske oblasti dne 17. t. m. bo zadnji simfonin koncert te korporacije. Vsed raznih napadov na kapelnika dr. Josipa Čerina in na njegov orkester ter zaradi permanentnih intrig proti dr. Čerinovim orkestralnim umetniškim prireditvam te orkester in njegov vodja akeniti, simfonična kon-

Domače vesti

VESELA POLITIKA.

Bi mišlil Slovaki, ki bere to in ono, da je v Beogradu vse narobe, da grmi, se zemlja trese, ali udarja morje v mramorje — vse zastran politične napetosti. Pa ni; življenje v Beogradu teče tako ključavo, da diplomati in politični kavalirji prav nič ne opuščajo maziljenja las in brkov, lakastih cipel in elastične hoje po kadrini. Laza Marković je bil celo sprejet v Derby-klub, da vsaj tako spet zloze na konja. Dobame, nekaj patriarhalnega kontrasta se v momentani politični živahnosti tudi imenitno obnese, zato po kulturnih Narodne skupščine ponosito patrolirajo džemijetije z rdečimi feši kakor purani, zemljoradniki v črkih domačega pridelka, klerikalni očetje pa prekrižanih rok. In tudi v zbornici je veselo; tako veselo, kakor oni dan, ko je govoril široki popo Blaško Rajč, pa že dolgo ni bilo.

Govoril je pop Blaško Rajč, ki nekaj zleže v Jugoslovanskem klubu, o religiji, za verske šole, proti črčili, proti svetemu Savi, proti filmom in kočno proti budizmu. Naneslo je, da je vmes postavil imenitno tezo: »Darwin... in njegovi nauki, to pomeni za nas toliko, kakor raztrgane hlače! — Za Vas torej Darwin predstavlja etare spodnje hlače? je Rajč podražil naturalistični radikal Dimitrijevič. — »Raztrgane hlače! je popravil pop Blaško. In dogodilo se je čudež: ko je pop Blaško govoril o raztrganih hlačah, so se talste zasvetile na nekem zemljoradniku, ki se je nagibal k novinarjem in se z njimi razgovarjal. Zbornica si je komaj oddahnila od smeha, da je pop Blaško Rajč lahko nadaljeval svoje zabavne misleke proti pohujšljivim kinematografom. Pa ga je drugi hudomušneč vprašal: če rad hodi v kino, in se je pop Blaško samo dobrodružno nasmejal, daj, da bo glasoval proti budizmu — in vosela seja, ena največelejših, kar jih je doslej doživela Narodna skupščina, je nato bila pri kraju. Ssa.

* Egipiski konzuli na potu skozi Ljubljano. Kakor znano je Egiptu v soglasju z Anglijo dobil popolno suverenost. Zlati si polgoma gradi svojo diplomatsko službo in pošilja poslanike in konzule v vsa za Egipt važna mesta sveta. Z vsa razširjenimi opoldanskimi brzovlakom se je vozilo skozi Jugoslavijo zopet več novomejovanih konzularnih funkcionarjev, med njimi konzuli Ahmed Ibrahim za Berlin, Hussein Zaki na Dunaj in Abd el Wahad za Hamburg. Nekateri so imeli s seboj tudi svoje soproje. Zveznica jim je dala na razpolago poseben vagon.

* Angleška jahača v Splitu. Kakor poročajo iz Splita, je prispela v tamkajšnje luke angleška luksuzna jahača »Rosabella«, last veleindustrija Teodorja Pima, ki si ogleduje z družbo svojih gostov našo jadransko obalo.

* Kontrola potnikov na železnicih. Ministrstvo notranjih zadev je poslalo direktorjem državnih železnic priporočilo, da železniške osebe ne podpira v zadostni meri žandarjev in agentov, ki vrše kontrolo nad potniki. Vseled tega so vsi načelniki železniških postaj prejeli naročilo, naj ukrepejo potrebno, da bodo sprevidni primerno sodelovali z žandarji in agenti v izpolnjevanju njihove dolžnosti.

* Stevilo visokošolcev v Zagrebu. Po podatkih statističnega instituta v Zagrebu je bilo v prošlem zimskem semestru na zagrebških visokih šolah inškririranih: na juridični fakulteti 829, na medicinski 757, na filozofski 674, na šumarski 671, na teološki 44, skupaj torej 2350 študentov. Na tehniški visoki šoli je bilo 438 študentov, na trgovski visoki šoli 1128, na živnozdravniški šoli 107, na akademiji umetnosti 71, na glasbeni akademiji 67 in

certe v bodoče sploh opustiti. Z jugoslovansko simfonijo, katere ni napisal diletant Slovenec, ampak glasbenik Srb, bo dr. Cerinovo delovanje na veličasten način zaključeno. Da se izvede Paunovičeva simfonija na kar najdosvojnejši način, bo orkester pomnožen na 60 godbenikov. Poleg velikega godalnega telesa, zahteva Paunovič za svojo simfonijo 3 flavte in piccolo, 2 oboe in angleški rog, tri klarinete in basklarinet, 3 fagote, 4 rogove, 3 trombone, 8 pozavne in tuba, 2 harfi in poleg normalnih tolkal še klastanjete in ksilofon. Harfin part izvaja g. Lukež, virtuozi na harfo iz Maribora. Za ta orkester se vstopnice prav pridno prodajajo, kar kaže, da je zanimanje za koncert veliko. Gostovanje zagrebške drame v Beogradu rodi od dne do dne večje navdušenje. Drugi večer gostovanja so Zagrebčani predstavljali Kosorov »Požar strasti«. Med oboji in oboito ob koncu je bilo obilo ovacij, cvetja in manifestacij za narodno edinstvo. »Beograjske Novine« brez izjeme prinašajo nad vse laskave kritike, četim so zagrebški igralci nastopili Beograščanom javni pozdrav, zahvaljujoč se za toliko bratsko gostoljubnost in želež skorajšnje prilike, da Zagreb isto čimprej vrne beograjski dram.

Karel Burian, svetovnoznani tenorist, član Narodnega divdla, ki je gostoval pred nekaj dnevi v Nitri, je nenadoma toliko zbolel in se nahaja v bratislavski bolnišnici. Gre za šen in je bolezen jako težka. Bolnik je v zdravniški oskrbi univ. prof. dr. ...

na podagoški visoki šoli 72. Vseh študentov na zagrebških visokih šolah je torej 4433.

* Centralnega akademskega podpornega društva v Ljubljani izredni občni zbor se je vršil v petek 7. t. m. Izvoljen je bil sledeči odbor: predsednik Kajnih Zdravko, cand. iur., podpredsednik Šnajder Ljilja, stud. teh., tajnik I. Cvetko Branko, stud. iur., tajnik II. Ciril Goloub, cand. iur., blagajnik Bobula Viktor, stud. mont., načelnik bolniške blagajne Kovačević Mate, stud. teh., zapisničar Gaberšček Janko, cand. ing., odbornik Anšlovac Vlado, cand. ing. in Tavlar Ante, stud. iur.

* Srečna kesa. V svojem rojstnem kraju v Ljubljani pri Piberku v Avstriji je umrl 9. t. m. živnozdravnik g. Anton Močilnik. Po nesrečnem plebsizmu je moral pokojnik bežati ter je nato služboval kot uradni živnozdravnik v Prevaljah in Mokronogu. Zavrtna bolezen ga je zgrabila in sirla v najlepši moški dobi. Bil je star čez 30 let. Vask, ki je imel priliko spoznati njegovo iskreno dušo, ga bo obrnil v najlepšem spominu. Bodi mu lahka rojstna zemlja, za katero je kot zaveden Slovenec veliko trpel. — V Kočevju je umrl v starosti 70 let g. Robert Braune, bivši deželni poslanec nemške veleposelstviške kurije.

* Proti vnosu italijanskih vin. Prvo proteste proti vnosu italijanskih vin v naše kraje sta vložili občini Adlešič in Tributa. Resolucije so bile sprejete z velikim odobravanjem. Belokranjci so torej prvi, kar znajo, da je vinska kriza tam precej občutna.

* Olepševanje Beograda. Uprava mesta Beograda je sklenila, da prične letos z deli za regulacijo in olepšavo Topčidera in Košutajaka. Napravilo se novi parki in dvoredi, a kar že obstoji se popravi in razširi. S zasajanjem dreves v parkih se je že pričelo.

Ponaredba ni bila

in tudi nikdar ne bo enaka originalu, zato ne kupujte manjvrednih ponaredb, ampak edinole naš pravi in preiskani valiljiški siadkor in pečatni pralek znamke »Adrija«

* Prvi aeroplan zgrajen v Jugoslaviji. Teorija aeroplanov v Novem Sadu je izdala prvi aeroplan in ga bo v soboto izročila ministrstvu. To je sploh prvi zrakoplov, ki je bil izdelan v Jugoslaviji.

* Stražnik v cerkvi. V slavonski Indijci se je pripetila zanimiva zgodba. Tamošnji župnik se je pogajal z občino zaradi zvišanja njegovih dohodkov. Ker občina njevoji želji ni ugodila, je stopil župnik v stražnik. Zaklepal je cerkev in zvonik ter ni hotel več vršiti svojih duhovniških dolžnosti. Zaradi nenavadnega štrajka razburjeni občani so napadli župnišče ter grozili, da je zalogo in da polkide drugega duhovnika, ako ne ustavi štrajka. Štrajha je bilo nato sveda takoj konec.

* Iz orožništva. Kakor se nam poroča, stopi dosežani komandant orožniške brigade v Ljubljani g. polkovnik Dragoslav Dragič v kratkem v zaslužni pokoj. Z njim bo izgubil orožniški zbor Slovenije v vsakem pogledu vzornega voditelja. Gospod polkovnik Dragič ni bil svojim podrejenim samo dobrotni predstojnik, temveč tako rekoč pravi oče. Kot star in izkušen orožniški častnik je poznal trpljenje, vrline in napake svojega moštva jako dobro in je zato vsakega pravično ocenil. Imel je vedno odprte roke za vse orožnike in njihove družine, ki jih je obiskala kaka neugoda. V takih slučajih je uporabil ves svoj avtoritetni vpliv, da so družine pomoč faktično tudi dobile. Svoje 40letno službovanje v orožništvu je vršil večinoma v naši ožji domovini in se pri vsaki priliki pokazal zvestega sina svojega naroda. Vedno je štivil slovenski živelj, radi česar so mu nasprotniki čisto metali polena pod noge. Njegovi podrejeni so se vedno lahko javili ali pa pritožili pri njem v materinem jeziku. Naj bo g. polkovniku v zaslužnem pokoju usojenih še mnogo let mirnega in srečnega življenja v trdnem prepričanju, da je zapustil v orožništvu najboljše epomine.

* Lev na dolarje. Iz Horjula poročajo, da je bil te dni aretiran pismonoša, ker je baje iztakal iz Amerike prihajajoča pisma, v katerih je stnil dolarje.

Brez vizuma

lahko potujete v Prago

o priliki »Praskega velesejma«

od 16. do 23. marca.

Potni legitimacija nadomestuje iztega.

Pojasnila daje

Čehoslovanski konzulat

Ljubljana 989/a

Aloma Company

Ljubljana

* Nesreča na kolodvoru v Virovitici. V četrtak je prišel na virovitiškem kolodvoru pri razkaranju nekoga vlaka skladiščni delavec Matej Šturm med dva vagona, ki sta ga stisnila in težko poškodovala. Šturm se prepepeljal v bolnico, vendar pa je le malo nade, da ostane pri življenju.

* Zaudarmerijski narednik ponaveril milijon kron. Narednik Hotič je bil zaplen pri blagajni avstrijske žandarmerijske brigade. Oficirji brigade so ga že dalje časa opazovali, da živi silno potratno, a Hotič se je izgovarjal, da je dobil po baš umrlem stricu bogato dedščino. Predvčerajšnjem pa so ga zadržali, ko je ravno žepni upravljal kup bankovcev iz brigadne blagajne v svoji žep. Po aretaciji

je čisto priznal, da je goljufal in kradel že celo leto, znal pa je knjige tako spretno voditi, da mu klub kontrolni niso prišli na sled. Skupno je oploščal brigadno blagajno za 250.000 Din. Pomagala mu je njegova ljubica, mlada in lepa, v zadnjih mesecih sveda tudi zelo elegantna Desanka Pavič. Oba so sedaj zaprli.

Snažilno orodje za pisalne stroje

THE REX CO., LJUBLJANA.

Iz Ljubljane

u— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi jutri ob desetih dopoldne v zborni dvorani na univerzi javno, vsako-mur dostopno predavanje o predmetu: »Kaj hoče moderno kazensko pravo?« Predava univ. prof. dr. M. Dolenc.

u— Českoslov. Obec upozorjuje své členy na akademiji, kterou pořádá Sokol v sobotu dne 15. t. m. ve dvorane hotela Union. Dostavte se co nejčastěji. Tyž den, jako vždy, schůzka v národnem domě. V neděli 16. t. m. koutkové divadlo — Kašpárek hledá princeznu. Začátek v 18. hod.

u— Uvod v umevanje umetnosti. Danes se ob 6. uri v zborni dvorani univerze nadaljuje kurz pod zgornjim naslovom. Predava dr. Vojisl. Molč. Zmisi sel proučevanje umetnosti. (Enotnost stila kulturnega stanja dobe. Umetnost kot izraz človeškega nazora.)

u— Občni zbor J. n. a. d. »Jadrana« se vrši v soboto ob 20. uri v društveni čitalnici. Vljudno so vabljeni tudi gg. starešine.

u— Društvo »Skrb za mladino« za okraj Sempeter in Poljane ima svoj redni občni zbor 21. t. m. ob 20. uri v šoli na Ledini.

u— Dramska sekcija J. N. A. D. »Jadrana« vabi nadarjene napredne gospodine, ki bi bila pripravljena sodelovati pri dramskih prireditvah, da se zgledajo v tajništvo naprednega dijaškega doma, Tomanova ulica 3, od četrtka 20. t. m. do vstevši sobote 22. t. m. vsak dan od 18. do 19.

u— Koncert. Danes v soboto se vrši v kavarni »Evropa« koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. — Vstop prost.

u— Iz zadrege si je znal pomagati bivši bančni uradnik Milan Korenčan, doma iz Vrhnike. Ker je brez službe je stopil na podlagi prejšnjih poznanstev v trgovino »Čeholjuga«, se tam predstavil kot knjigovodja neke tujakšnje banke in pod raznimi pretvarjami izvalil od podjetja 250 Din. Preje pa je že na isti način opeharil tverko Lenassi in Gerkmann za 300 Din. Poltvoja pa mu je prišla na sled in je bil podjetni možakar aretiran in predan radi goljufije sodišču. Domneva se, da ima na vesti še več sličnih dejanj.

u— Nevarna ljubimka. V sredo popoldne je prišla v deželno bolnico neznana mlada ženska in zahtevala nekoga bolniškega službenca na kratak pogovor. Ker se je za ženska nekam smisljivo vedla, so jo preiskali in našli pri njej vročni torbici revolver. Prednina je bila policiji, koder je izpovedala, da je nameravala usmrtiti svojega nezvestega ljubimca, ki se nahaja v službi kot strežnik v bolnici. Vročekrvna ženska je služkinja M. K. iz Vitea.

u— Policijske prijave prestopkov. Od četrtka na petek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaji: 5 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 slučaj prekoračenja policijske uro, 1 prestopak pasjega kontumace na 1 vliom.

Kino, Ideal

predvaja samo še danes v soboto in jutri v nedeljo pretresljivo dramo

Legenda

dvorca Munkhyttana

Dosedanji obiskovalci so bili naravnost prijetno presenečeni nad to res globoko dramo. Vsečina je zelo pretresljiva, tako da mora vsakomur zarostiti oko. Zanimivost tega filma je tudi transport velikanskih čred severnih jelenov v zimski tako po kopnem kakor po vodi, pri katerem se ponesreči edini potomec dvorca Munkhyttana in postane umobolen.

Iz Maribora

u— Orjunaši imajo danes, v soboto ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma obvezni plenarni sestanek članstva mariborske in studenške organizacije.

u— Sokolsko društvo v Mariboru priredi dne 22. marca 1924 ob 8. uri zvečer v Narodnem domu akademijo naračaja. Sporod akademije obsega poleg telovadnih tudi glasbene in druge točke. Naračaja bo podajal skoro izključno same no-ve telovadne skladbe, ki bodo po svoji pestrosti in življenju zadovoljile občinstvo v polni meri. Naša dolžnost je, da se te akademije udeležimo polnoštevino da pokažemo s tem našemu naračaju da se za njegovo delo zanimamo in da nam je njegov napredek in razmah pri srcu. Ne bi bilo lepo ako bi se ponovili lanski slučaj, ko je naračaj telovadil pred skoro prazno dvorano. Na svidenje! Zdravci! Naračajevo odsek Sokolskega društva v Mariboru.

u— K protidržajniški manifestaciji v Mariboru, ki se je vršila preteklo nedeljo, nam poroča g. prof. Robert Kenda, da je bil smisel njegovega govora čisto drugačen, kakor je bilo v našem poročanju. Rekel je približno tole: Danes sto manifestirali proti državi, zahtevali ste svoje pravice. Ne smemo pa pozabiti, da imamo sami tudi dolžnosti napram državi in narodu. Kadar bomo te dolžnosti vsi izvrševali, izgine korupcija sama po sebi in se ne bo potrebno boriti proti druginji.

u— Na Ljudski univerzi predava prihodnji ponedeljek, 17. t. m. g. inž. Kučevac o krizi individualizma ob pol 20. v mali kazinski dvorani.

u— Trgovski gremij ima v torek 18. t. m. ob 19. v Gambinovi dvorani letni občni zbor. Na dnevnem redu je odprava praznikov, določitev delovnega časa v trgovinah, ureditev pobiranja dani po trgovinah in drugo.

Kinoreklamo

oskrbi
ALOMA COMPANY
LJUBLJANA. 988/a IV

Iz Primorja

* Prva goriska umetniška razstava bo odprta dne 13. aprila v Gorici. Tudi znani slovenski slikar Veno Pilon bo razstavil celo zbirko svojih del, ki se nahajajo te dni v umetniškem domu Bregaglia v Rimu.

* Teška nesreča zavednega slovenskega delavca v Trstu. V četrtak ob 8. zjutraj se je zgodila v stari prosti huti v Trstu težka nesreča. Pred hangarjem št. 2 so premikali polne tovorne vagona, da bi jih postavili na stranski tir. Uslužbenec javnih skladišč, Josip Kožuh, je hotel preko tira med dvema vagonoma, ki pa sta trčila isti hip drug od drugega in stisnila Kožuha med obiljaše. Ponesrečenca so sicer takoj prepeljali z avtomobilom v bolnišnico, vendar pa je njegovo stanje smrtno nevarno. Dobil je namreč težke notranje poškodbe in poškodbe na roki. Kožuh je med slovenskim delavstvom v Trstu splošno znana in priljubljena oseba že izpred vojnih časov, ter je bil dolga leta odhorek, v zadnjem času pa podpredsednik »Delavskega podpornega društva«. Takoj po prevratu je bil pod generalom Maistrone na koroski fronti.

Sodišče

* Španski šidje v obmejnem št. Ilju. O božičnih praznikih se je pripeljal v brzovlakom iz Sarajeva v Maribor mladi trgovec Jozef Löwy. Predno pa je prišel s pošil — baje je hotel v tovarni »Zlatorog« dobiti zastopstvo za Sarajevo — se je sel — sveda čisto slučajno — z znancom in bratcem po veri, Davidom Israekom, ki ga je skupno z Muhmetom Zilaričem povabil, da se z izvoščakom poljejo v št. Ilj, samo na obisk k punčki Ireni Steiner. Ko so veseli bratci v št. Ilji gostilni pokušali slovenjgoriško kapljico, pa so jih namerkat aretirali in poslali mariborski policiji, predno so dospeli k sladki Ireni Steiner. Obdolženi so bili tihotapstva in podkupovanja obmejnih stražnikov. Na policijsko sta zaslišali in potem eksperimentirali. Jozef Löwy se je vsedel kar na brzovlak in jo popihal nazaj v Sarajevo, ne da bi obiskal »Zlatoroga«. Akt so odstopili sodišču, ki je za četrtek razpisalo razpravo. Vabilo pa je doseglo samo Löwyja, Israekovo in Muhmetovo je prišlo nazaj s opombo »adrestat nepoznane«. Sodnik predočuje: o božičnih dneh sta prišla dva gospoda iz Jugovzhoda v št. Iljo k obmejnemu stražniku in ponujala 500 Din, če ju spusti čez mejo s cigaretami papirjem. Stražnik se navidezno spusti in kupčijo, da njune tičke in javi starešini, ki ga poškile ob napovedani nočni uri s tovarišem na mejo. Gospoda odideta in zopet prideta, toda brez blaga, ki baje še ni bilo pripravljeno, da pa ne bo zastojni, poklonita to pot srebrno uro. Čez par dni ju zopet čakajo v nadi, da odkrijejo veliko tihotapstvo. Pa ju niko dočakal, prej sta padla v roke orožnikom. Löwy taj, sladko, s finimi gestami — ogorčen — isti dan je bil vendar na kosilu pri Veri Zanič v Zagrebu in zvečer z njeno sestro v kinu. »Kaj pa Muhmet, ga poznate, kje

je?« »Malo, samo na videz, mladim, da jo pokije v Zagrebu«. Sodnik: »Ne, v Sarajevu, pri firmi Stockbrüder je potnik«. »A, da, tamo je, znam, znam. Razprava so preložili, da polsčajo Iraka Davida in Muhmeta, Vero Zanič in straznika, da si jih blizu ogleda, uro se shranili na sodišču, Löwy se je globoko klanjal in z otroško nedolžnim smehljajem odhajal z advokatom.

Poslano.*

VOJNO - ODEČNA RADIONICA,
ODESK LJUBLJANA.

V listu »Pravica« z dne 28. februarja je nekdo napisal dopis pod naslovom »iz Dev. Mar. v Polju«, v katerem govori o raznih nerednostih, nekorektnosti itd., katere se baje dogajajo v upravi zgoraj navedene radionice.

Predsesem izjavlja podpisano vodstvo te delavnice, da je ves dotični dopis dr. na laž — in popolnoma neosnovan, nazarumljiv in podel napad na vodstvo te radionice! Dopisnik naj stopi z imenom dokazi in pričami na plan, da se lahko nastopi pravilna pravna pot, sicer se ga bo s primernimi sredstvi poiskalo.

V ostalem pojasnjujemo na kratko te sledeče: O kakem razburjenju delavk, — ako plačilo vedno točno iz Zagreba ne dospe, — niti govora ni. Tudi v Vevčah se je to dogodilo sem in tja. Če se je to v radionici zgodilo, ne zadene njene vodstva niti najmanjša krivda.

Plačila, to je cene, event. odškodnine za stroje kakor vse drugo so urejena po naredbah ministrstva v Beogradu. O vsem tem se vodijo točne uradne knjige.

Ves prejem in oddaja se vrši po vojaški oficirski komisiji itd., kar vse dobro vedo posebno vse stare delavke iz Vevč.

Da se je od kake šivilje v istini preveč kosov vknjižilo, oziroma od njih trljalo, vodstvu ni znano. Da je kdo za kako neznano osebo blago v delo dobil je izključeno, ker je vendar vodstvo za vsako škodo samo odgovorno — ter se blago izdaja samo zanesljivim, znanim in dobro zmožnim šiviljam, katerih vsaka mora podpisati tudi jamstvo.

Da je podpisani z delom v najhujši meri preobložen, tega dopisun - denunacijant ne vidil da vodi za 816 delavk ves obrat sam; ves prejem, izdajo, vse mnogobrojne knjige, plačilne liste, ves pregled, skladišča, izplačila, boln. blagajno itd., kjer bi po predpisu spadalo več ljudi — tega noče priznati. Kako vrši podpisani svojo dolžnost, o tem se lahko vsak informira pri najbližji komandi, to je »Intendanturi Drav. div. oblasti v Ljubljani«. To bi stori vsak pošten človek, dopisnik pa brez pomisleka čast in poklenje drugim kradel.

Naj denuncijant samo vpraša baš one stare šivilje, večke okolice, koliko se je podpisani z drugimi vred vedno prizadeval, da delavnica ostane v Sloveniji. Vodstvo radionice je delavstvu vedno le samo na roko šlo in ga popirja kjer je le moglo.

Da se je v kratki dobi našega začetka od Božija 1923. do danes osem vagonov najbolje izdelanih montur v najlepšem redu, v popolno zadovoljstvo pri taki ogromni preobložitvi moje osebe z delom — odposlalo, tega ta denuncijant ne ve.

Nizkotno in žalostno je, če se me za ves moj trud in za vse moje usluge, ki jih skušam po najboljši volji v skladu s svojimi dolžnostmi, delavstvu izkazati, tako podlo napada!

Za odsek Voj. odečne radionice Ljubljana — šef radionice: Dr. majstor:

And. J. Turk.

* Za vsebino uredništva ni odgovorno.

POSILANO*

Zidarskemu in tesarskemu društvu.

Ker se me dolži, da sem jaz omenjeno društvo pozval na občni zbor, ga tem potom svarim v njegovem interesu, da mi kaj sličnega ne pride več na uho, drugače se oglasim v resnici in v večjem obsegu.

Simon Goljov.

* Za vsebino uredništva ni odgovorno.

Vremensko poročilo

Ljubljana 14. marca 1924.

Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padevine mm
Ljubljana .	7.	773.0	-0.7	sov. vzh.	jasno	—
Ljubljana .	14.	774.7	-2.7	"	"	—
Ljubljana .	21.	778.1	-1.2	"	"	—
Zagreb .	7.	772.1	-4.0	brezvetra	megla	—
Beograd .	7.	774.1	-6.0	sov. zap.	jasno	—
Dunaj .	7.	776.0	-7.0	brezvetra	megla	0.1
Praga .	7.	771.2	-9.0	"	jasno	—

V Ljubljani barometer visok temper. nizka.

Sveti Gregor je to minul, po kmetskem koledarju prvi pomladanski dan, v ponedeljek dne 17. marca je že »sveta Jedrt, ki prinese rosičice. Toda kje je že spomlad in njene rosičice; nahajamo se povsem aredi zimo, kakor običajno komaj pričetkom februarja.

Voz ta mraz ne prihaja še vedno od vzhoda iz severovzhoda. Nad Rusijo se nahaja še vedno silen mraz, segajoč tja, kaj iz Sibirije; predvkladujejo temperature do 20 stopinj pod ničlo, v bližini Urala celo do 30 stopinj. Tudi severna Evropa je še močno pod mrazom, vendar ne tako stanovinim. Razporeditev zravnega tlaka pa je na našim kontinentom taka, da se neprestano dovajajo nad srednjo Evropo mrle zračne plasti. V sok zračni tlak gospoduje nad vsem evropskim kontinentom.

Morda se vendarle pojavi v kratkem dovolj močna depresija z Atlantikega oceana, da odrine visok tlak proč, so razširi na Evropo in dovede preko nas tople struje z južnih in južnozpadnih morij. Dne 13. je divjala s silnimi viharji veliko depresija na ameriški obali pri Newyorku; v treh do štirih dneh se pripodi obiljažno taka depresija preko ocean na zapadnoevropske obale. Morda nam vendarle prinese rešitev iz brezkončne zime.

Dunajsko vremensko poročilo. V Avstriji je jasno in mrzlo. Opoldne so je temperatura dvignila le nekaj stopinj nad ničlo. Včeraj je bila srednja temperatura na Dunaju pet stopinj pod normalo in bo danes še nižja. — Napoved za soboto: Jasno, mraz.

Iz življenja in sveta

Senzacionalna iznajdba Nikole Tesle

Londonske «Daily News» objavljajo senzacionalni razgovor svojega najuglednejšega korespondenta s svetovnoznanim fizikom in elektrotehnikom Nikolo Teslo, našim rojakom, ki se je v mladih letih preselil v Ameriko.

Bistvena vsebina poročila je sledeča: Nikola Tesla, ki dela že četrto stoletje na sistemu za brezžični prenos energije, je izjavil, da more prenesti energijo skozi zemljo brez uporabljanja kablov ali Herztovih valov. «Reči morem sedaj definitivno», je izjavil Tesla, «da izguba pri prenosu na največje razdalje, recimo 12 tisoč milj, ne bo znatna več kakor četrta procenta, dočim znaša pri sedanjih metodah prenašanje energije z žicami izguba čisto 20 ali še več odstotkov so distance omejene». «Moja razkritja», je rekel Tesla, «kažejo, da se morejo najhitrejši električni tresljaji, človeška govorica in celo energija mnogo boljše prenesti skozi zemljo kakor po kablilih ali kakem drugem umetnem vodu. Večina strokovnjakov misli, da se prenaša energija na vse strani in da se vsled tega večji del izumov, kakor je to pri odpošiljanju brezžičnih znamenj.»

Tesla je iznašel tudi metode, da usmota tok energije v ravni črti. Na ta način, da more spraviti povsod, brez ozra na razdaljo, vsa municijska skladišča v zrak.

Strašen spomin iz svetovne vojne

Grif «Morte Homme» (Mrtvi grif) v bližini Verduna na francoskem je gotovo vsem dobro znan, ki so zasledovali vojna poročila s francoske fronte. V okolici tega grifa so se vršile hude boje, tako da je prešel grif okoli štidesetkrat iz nemških v francoske roke in obratno. V zadnjem času so francoski pričeli prekopavati pobočje tega grifa, da bi si zemljišča zopet pripravili za obdelovanje. Pri tem delu pa se je zaposlenim delavcem mudil grozen prizor, ki jim je vzbudil spomine na vse strahote krvave dobe. V neki podzemski galeriji, kojih vohila so bili zasuti s granatami, so našli delavci celo četo nemških vojakov, ki so v polni bojni opremi spali večno spanje. Verjetno je, da so se baš pripravljali na napad, ko so jih iznenadili in zažigali francoski strupeni plini. Trupla še niso pričela razpadati in bi bilo mogoče še prav lahko ugotoviti identiteto vojakov. Ta grozen spomin na strašno človeško krvo prelivanje je bil posnet na film, da ostane večna priča krvave svetovne vojne.

Grobovi Absalom, Jakob in Caharije najdeni

Židovska palestinska raziskovalna družba je po dvamesečnem izkopavanju v svetopisemski dolini Kidron prišla na sled jako starim grobovom. Kakor poročajo londonske «Times», obstojajo najdenine iz štirih spomenikov, ki jih smatrajo za grobove Absalom, Jakoba, Caharije in Jehozafata, ki se nahajajo vzhodno od mostu čez dolino Kidron. Spomenike obdajajo goste vrste modernih židovskih grobov, dva od njih pa se nahajata celo nad temi starodavnimi grobovi. Tekom stoletij se je napravila nad njimi močna plast zemlje, ki je zakrila spodnje dele grobnice Absalom in Caharije. Tudi velik del groba, ki je označen v krščanski tradiciji kot grob

sv. Jakoba, je zasut z debelo plastjo. V židovski tradiciji se navadno to grobnice Beth-ha-Hofstb. Za jako posebej hvaljeni hebrejski napis pravi, da se nahaja tamkaj grob svečeniške roduvine Hezir.

Dosedanja dela, ki se vrše že dva meseca, so bila namenjena v prvi vrsti odstranitvi zemeljske plasti. Dela vodi bivši profesor na pariški Sorbonni in ravnatelj palestinske raziskovalne družbe dr. Nahum Sloureh. Grobnica Absalom spada v čase makabejskih kraljev ali pa še v mnogo prejnjajo perijodo. Na tem kraju so našli noveč iz dobe rimskih prokuratorjev v Judeji, kakor tudi denar iz perzijskih časov in lonce iz dobe sirskih Selevidov. Med najzanimivejše dosedanje najdenine spada srebrni preistan s hebrejsko - aramejskim emblemom, ki spada v dobo Nehemije.

Ortodoksi židi v Jeruzalemu protestirajo proti nadaljevanju del v grobnici sv. Jakoba, češ, da bi bili s tem cenzurirani grobovi odličnih rabbinov in učenjakov.

Lenoba je bolezen

Tolažba za vse, ki trpe na nepremagljivi lenobi, je izum nekega ameriškega zdravnika. Škoda, da mu ne vemo imena! Toda ta zdravnik je preiskal okoli 22 tisoč prebivalcev Newyorka, ki so brez strehe in dela ter so našli zavetja v preskrbovalnicah. In dožal je, da bi večina teh prav lahko delala, a ne morejo, ker so bolni. Njih bolezen pa so zoro Ergofobija, t. j. strah pred delom. «Jaz sem ergofoben, se čuje gotovo lepo in tudi učeneje, nego: «Jaz sem len!» Pravi ergofob se izogiba delu iz strahu pred opasnostjo, pred utrujenostjo, pred znojem. Boji se, da bi se pri delu vrezal, vsekal, zbolel ali kakorkoli ponesrečil, boji se neprijetnosti dela in njegovih posledic.

Ergofobija je torej abnormálnost duševnega stanja, izredna bojazen pred nečem zagonetnim. Slika je strahu, nučnemu ali ostudnemu vtisku, ki ga doživi včasih otrok in se ga dočela ne more nikoli več otresti. Baje je ta ergofobija neodzdravljiva. Pojavlja se tudi kot posledica prenapornega, dolgotrajnega in nervoznega delovanja ali kot posledica obupa, razočaranja in užaljenosti, neznanja in hapateliranja. V svobodi in samoodločanju dela marsikdo, ki je hobotišnoščeno lenih v odvisnosti od podrejenosti. Ponosne nature zbolijo na ergofobijo, ako so izgubili stališče in so padle na položaj dolinarjev. Razvijati moreto energijo in produktivnost le kot gospodarji: kot sluga so nerabni. Zato bi morali biti delodajalci psihologi. Marsikak doživen lenih je postal vzoren delavec, ko si je našel pravo mesto in pravo delo. Kdor dela «vse» vse brez izbire navadno ničesar ne opravi dobro. Marsikak sposoben in sicer delaven človek mora lenariti, ker nima primernega delokroga. Lenarilo in so nesrečni.

Tragičen konec sijajne preteklosti

Pred par dnevi se je v Zagrebu pripetilo sledeče: K nekemu zdravniku za vnerične bolezni je prišla prostitutka, ki je prosila za injekcijo salvarsana. Zdravnik je storil svojo dolžnost, toda pacientka je, čim je dobila vbrizg, omahnila, padla na tla in izdihnila.

Policija je začela raziskovati, kdo je bila pokojnica in je prišla do zelo zanimivih podatkov. Prostitutka je bilo ime Marija Pokorny. Kot 17 letno dekle je prišla z Dunaja v Zagreb. Bila je zelo lepa in je kmalu pritegnila nase može in mladence iz najhobitih krogov. Vsi častilci Venere so bili ujeti oboževalci. S svojim poklicem je zaslužila ogromno vsoto, s katerimi pa je podpirala tudi svoje nesrečne poklicne tovarišice. Poleg tega je bila zelo varčna. Denar, katerega ni potrebovala za izdatke sproti, je hranila za poznejše čase.

Zanimiva je preteklost tega dekleta iz časa pred vojno. Pokornyeva je imela galante priatelje, ki so pripadali najvišji dunajski aristokraciji. Med njimi je bil tudi nadvojvoda Salvator. Ta je Pokornyjevo vzdrževal z bogatimi darovi, za katere so jo tovarišice zelo zavdale. Pozneje se je nesrečnica spoznala in je sklenila priateljstvo z nekim grofom, ki se je zagledal vanjo do blaznosti ter jo celo hotel poročiti. Toda aristokrat je bil brez sredstev, živel je zelo lahkomišeln in do skrajnosti razsipno. Pokornyeva mu je morala dati denar, da je lahko živel. Naposled ji je to razmerje začelo presadati da je nesrečna mladenka prekinila z grofom svoje odnose. Tako je začela menjavati ljubince od dne do dneva in od ure do ure, dokler se je ni končno prišla strašna bolezen, kateri ne uide skoro nobena žrtev prostitucije.

Pogreb Pokornyjeve v Zagrebu je bil kaj nenavaden. Nesrečnico so pokopali na Mirogoju. Za sprevedom je stopala cela vrsta Marijinih prijateljic in znank, ki so nosile s seboj velike vence in šopke rož, s katerimi so okrasile grob nesrečne pokojnice. Pri pogrebu pa ni bilo niti enega moškega, najmanj seveda nadvojvode Salvatorja in grofa, ki sta za nesrečnico dobro vedela in jo hotila obiskovati dokler je bila živa in zdrava. Tako se je zaključilo življenje te zagreške dame s kameljami, ki je umrla zapuščenca od vseh, ki jih je nesebično ljubila v življenju.

× Carobna noč v Tripolitaniji. Italijansko časopisje obširno opisuje prastaro rimsko mesto Cirene v današnjem Tripolisu, kjer se je nedavno mudil italijanski minister za kolonije Federzoni in kateremu je tamosnje prebivalstvo privedlo slajno bakljado z bengaličnimi ognji in smolnicami. Federzoni je izjavil, da ni še nikoli odkar živi videl takega slajsa. Prastare ruševine Cirene je razsvetljevala magična svetloba bakelj in v tem bajnem pejsaju so izvajali Beduinci na konjih svoje vražje «fantazije», konjske igre, medtem ko so ugledni Arabci in šelki ga svojih sedežih v amfiteatru izgedali zakor mumije, ki so bile nepremično že tisoč let in upirajo oči v slavnosti imperatorskega Rima.

× Trgovina z doktorskim naslov. V Benetkah je bil te dni aretirani ruski profesor Pietrič, ki je na veliko trgovač z doktorskim diplomami vsučilščila Los Angeles v Kaliforniji. Pietrič je bil pred letom dni radi sličnih goljufij izgnan iz Švice, a v Italiji je delal naravnost izborne kupčije s osebam, ki so hrepenele po doktorskih naslovih. Da je njegova kupčija izborna napredovala, je razvidno iz stališča dejstva, da si je Pietrič v dobrih šestih mesecih kupil v Benetkah dve villi, ki sta vredni nad pol milijona lir.

× Katastrofalen požar v Petrogradu. Nedavno je v Petrogradu zgorela palača velike kneginje Ksenije Aleksandrovne. Pri strašnem požaru, ki je trajal dva dni, je bilo ranjenih 40 ognjegasev, a neka žena je zgorela. Požar je uničil tudi veliko knjižnico bivšega carskega ministrstva za mornariko z važnimi dokumenti.

× Vdove in dekleta. Pariški «Petit Parisien» je pred kratkim razpisal anketo, katera je imela namen pokazati, kako mislijo moške različnih stanov o ženskah. Najzanimivejše stališče je zavzel v anketi trgovski stan. Pokazalo se je namreč, da večina deklet ni zadovoljna z trgovci. Dekleta menijo, da trgovci niso naklonjeni davicam, ker se rajši ženijo z vdovami, medtem ko jemljejo dekleta samo za prilježnice. «Petit Parisien» razlaga to tako: Mlado dekle ima samo eno željo: da se okoli nje vrtijo vsi ljudje in da ga vsi napravijo za svoj ideal. Trgovci pa se resni ljudje ter nimajo

ni niti časa, niti zmožnosti, da vse svoje sposobnosti osredotočijo na mlado dekle. Trgovci vodijo v razmerje do vdov poseben nagib. Trgovci dajejo prednost stvarim, ki so več ali manj dognane in gotove. Ker so vdove v ljubeznostnih zadevah jako izkušene ter na podlagi teh izkušenj naglo odločajo, ni nič čudnega, da se trgovci ženijo z vdovami mnogo rajše in češče kakor z mladimi dekleti.

lo niti časa, niti zmožnosti, da vse svoje sposobnosti osredotočijo na mlado dekle. Trgovci vodijo v razmerje do vdov poseben nagib. Trgovci dajejo prednost stvarim, ki so več ali manj dognane in gotove. Ker so vdove v ljubeznostnih zadevah jako izkušene ter na podlagi teh izkušenj naglo odločajo, ni nič čudnega, da se trgovci ženijo z vdovami mnogo rajše in češče kakor z mladimi dekleti.

lo niti časa, niti zmožnosti, da vse svoje sposobnosti osredotočijo na mlado dekle. Trgovci vodijo v razmerje do vdov poseben nagib. Trgovci dajejo prednost stvarim, ki so več ali manj dognane in gotove. Ker so vdove v ljubeznostnih zadevah jako izkušene ter na podlagi teh izkušenj naglo odločajo, ni nič čudnega, da se trgovci ženijo z vdovami mnogo rajše in češče kakor z mladimi dekleti.

lo niti časa, niti zmožnosti, da vse svoje sposobnosti osredotočijo na mlado dekle. Trgovci vodijo v razmerje do vdov poseben nagib. Trgovci dajejo prednost stvarim, ki so več ali manj dognane in gotove. Ker so vdove v ljubeznostnih zadevah jako izkušene ter na podlagi teh izkušenj naglo odločajo, ni nič čudnega, da se trgovci ženijo z vdovami mnogo rajše in češče kakor z mladimi dekleti.

Knjižna policija

Problemi sodobne filozofije

Napisal univ. prof. dr. France Veber. Zbirka «Splošna knjižnica», zv. 9.

Ze zopet — Veber! Nova knjiga od njega! Peta, oziroma šesta v tej kratki dobi! To mora biti le — tovarniško blago, misli morda marsikdo, blago druge vrste! A pogledimo, v koliko je naša sodba utemeljena, oziroma prenašljiva in proučljiva!

V predgovoru označi pisec splošne težnje sodobne filozofije: iz zrušenih dogem, in pogaženih vrednot in oblastno se razšepetati nevednot, iz občnega kaosa se znova preriti do trdnih tal lepših, boljših in sigurnejših resnic in vrednot. Zopet je treba prevrednotenje!

V ospredje potisne eno najvažnejših vprašanj: vprašanje etike in problem svobodne volje. Koliko lepih besed se je že napisalo in se ravno v sedanjih dobi piše o svobodi, o pravi svobodni! Je naša volja, naše hotenje svobodno ali ne, je podvrženo kazensko zakon? Ali sam naš «jaz» brez ozira na razne nagibe: ta ali ona čustva, afekte, trenutne nagone itd. odloča ali ne? Determinizem trdi, da se naš «jaz» pokorava nagibom, ki odločajo. Indeterminizem se postavlja na nasprotno stališče. Vse ima svoj vzrok, le naša volja, naše hotenje naj dela izjemo. Ni pa pravilno trditi: indeterministi so za svobodo, deterministi pa proti. Veber bistveno drugače pojmuje vse problem svobodne volje, kakor smo dosedaj bili vajeni tega od raznih mislecev. Indeterministi so neprestano povdarjali: brez svobodne volje ni etike, ni pravosti, a deterministi so skušali ta argument izpodbiti le s posebnim zmisлом etičnih pojmov in vrednot. Veber pa zaključuje: etika je in ostane s svojim zmisлом, problem svobodne volje pa je njo ne pride v poštev, je izven diskuzije. Zakaj? Ker naven biti, se pravi pravilno čustvovati in stremiti: nenaven pa je, kdor nepravilno čustvuje in stremi. Pravilno čustvujem, ako se ob vrednotah veselim, ob nevednotah žalostim, nepravilno pa, ako se ob vrednotah žalostim, ob nevednotah veselim.

Kakor pri pravilnem in nepravilnem mišljenju ne vprašamo, kako je faktično nastalo, iz katerih pogojev se je razvilo, enako tudi pri nagnskem doživljanju, to se pravi, v logiki ne gre za to, ali se je to ali ono mišljenje iz tega ali onega vzroka razvilo; ne briga nas in tudi ne vprašamo po svobodi našega mišljenja. Podobno tudi pri pravilnem in nepravilnem nagnskem doživljanju, to se pravi problem svobodne volje iz zgolj etičnega stališča ne eksistira. Vendar bi pa bilo še prenapeljeno, če bi iz tega že sklepali, da ta spor med svobodo hotenja sploh ne eksistira. Ta problem ima dve plati, realno in idealno: svobodno česa ali ne odvisen od česa in svobodno čemu. V idealni sferi seveda med obema strujama ne more biti razlike. Treba ta problem torej v celoti presoditi s psihološko-metafizičnega in iz spoznavno-teoretsko-etičnega stališča. Iz zgolj prvega stališča ni kompromise med determinizmi in indeterminizmi, ker med njim zije kontradiktorno nasprotje. Zato nam bo ob prvi priliki Veber gotovo podal in

To bi bili obdelani problemi sodobne filozofije. S srečno roko jih je Veber izbral iz glavnih filozofskih disciplin: psihiologije, etike, spoznavne teorije, metafizike, pogrešam jih iz estetike, filozofije zgodovine ali sociologije, iz filozofije religije. A tudi na to je Veber že mislil, saj nam obljublja predvsem še estetiko v posebnem zvezku. Veber je v obdelanih problemih odstranil kolikor možno vse znanstveni aparat ter skušal — biti poljuden. Ostro zahtira problem ter ga skuša po najkrajši poti dovesti do gotovega zaključka. Pokaže, da je slovenski jezik postal dovolj gibčen tudi za obdelavanje najtežjih problemov brez vsakega nepotrebnega umetničenja. — Nič več ni «čistost in preprostost» last in sovladčina le gotovih jezikov. Prepričan sem, da bo 9. zvezek «Splošne knjižnice», po vzoru nemške Reclamove univerzalne biblioteke pridobil tudi pri nas obilo čitateljev za filozofijo.

In da se povrnem k uvodnim besedam Od Vebera nanizani problemi niso nikoli odbrki, ampak izbrano, pristno blago.

Simon Dolar.

Pr. 2.: 0 kletbi in o Pomladku

Vlaki so hudobčev tempelj. Kadar se peljem z vlakom, vsakokrat notri trgovi brezbožnih pijancev in kolenoje jako neizobraženo. Zadnjič je eden takel:

«PrimejkrščenkrvavagajZlanošt!»

Še pero je sram in se je upiralo, ko je pisalo to kletvico, dvakrat sem ga moral zamenjati z novim — naj bi slavno uredništvo tega ne prezilo pri honorarju!

«Primejkrščen itd., itd., itd.»

Jaz mislim, to je na vsak način preveč in je skrajni čas, da se kaj ukrene n. pr. kakor koraki ali kaj slidenega.

Pomladek se je, hvala Bogu, že pričel pečati s kletbo in imam vanj popolno zaupanje, moj najstarejši je odobrnil pri Pomladku in je star deset let, o svetem Kresu jih bo enajst.

Pomladek je društvo ali bratovščina med šolarji in jih veže svečana obljuba, da bodo vtrajno in neustrašno dihal zrak in se usekavali in da bodo šlo to in ono. Iznašli so to reč Amerikanci in pravijo, da gre to najsigurnejša pot k uspehu. Potem so se zanimali za reč v Beogradu in so jo ukazali in je mladina jako navdušena in zbira denar in ga pošilja v Beograd — v Beogradu se radi zanimajo za stvari in jih ukažejo, ki jim nosijo kaj denarja.

Morebiti je ta denar taksa za dihanje in usekanje in za to in ono — tega ne vem natanko.

Toda živé pametni ljudje tudi še drugod in ne le v Beogradu in ima n. pr. moj najstarejši jako pametnega profesorja. Ta je rekel: V Beograd naj gre samo polovica denarja, v Beogradu so že rajni, da se roka po poti unese; polovica naj ostane tukaj za lastne potrebe Pomladku in bomo napravili lep in poučen izlet!

Kakor rečeno, moj fant je blagajnik in ne bi mogla biti blagajna v boljših rokah in je Pomladku la čestitati.

S hvalevredno vsmemo je posvetil blagajni vse svoje mlade sile in se z bistrim očesom ozri po virih. Opazoval je življenje in ni mu ostalo prikrito, kako bi lahko domovina milij kraj tonila v samem bogastvu in izobilju, če bi se vsaka kletvica izpremenila v valuto.

Uvaževal je to in potem je razpisal za Pomladkarje davek na kletbo v prid blagajni za vsako kletvico dinar!

Misel se mi ni zdela slaba. Tak davek je socialen. Ako se stvar globlje preudari, spada kletba med razkošje, davek na razkošje je jako socialen. Med nepogrešne potrebnosti vsakdanjega življenja ne spada kletvica, ni ji treba ne za telesni ne za duševni blagor. Zaradi davka na kletbo ne bo nikomur prikradena stanja primerna prehrana, nego so kletvice kvečemu uničile, ki se mu Slovci brez škode tudi lahko odreče. Kdor se mu ne odreče, pa plačati! Mislim, ta reč je poštena, taki bi morali biti vsi davki, in je moralno stran tega davka poizvedati se po vrhu in sem bil jako ve-

sel in sem dejal: Zdaj je reč v pravem tiru, mladina je naš up in naša bodočnost, kmalu bo odklenalo krčedižu in se bo človek zopet upal sešati v vlak brez bojazni, da ga bo tiral sopotnikov brezbožni jezik naravnost vragu v zlo.

Prvi je plačal davek v Pomladkov blagajno gospod profesor, pa mu ga pravzaprav ne bi bilo treba, toda ga je plačal iz proste volje in zaradi dobrega zgleda. Rekel je bil v primerni zvezi: «Naj te kokla brenela! Moj najstarejši, namreč ta, ki je blagajnik, je gojil dvome, ali je to kletvica ali ni, in je šel vprašat gospoda kateheta. Gospod katehet je priznal strokovnjak, njegova beseda velja v takih rečeh in je odločil, da ni, pa je gospod profesor vendar plačal davek, kakor rečeno, zaradi zgleda in spodbude in je bil ves Pomladke navdušen in so od kraja jako povoljno kapali davki v blagajno. Posebno so se odlikovali repetentje, ki so vsikdar ponos razreda, in si je moj sin gradil zlate gradove v oblake zastran izleta.

Potem pa so pričeli dohodki počasi. Časlo so slabi in ljudje štedijo celo pri kruhu in obuteli. Pijača je edino, ki ne štedijo pri njej — to je kakor božji blagor! — Pa so se slabi časi poznali tudi Pomladkarjem in so pričeli štediti pa so štedili tudi pri kletvicah. Če nimajo starš, odkod bi imeli otroci — reveži so!

Jaz imam štiri in vidim, kako jim trda gre za denar. Najmlajši se je ob robu obupa odločil, da plje ribje olje, za vsako žlico dobi eno kronico, in je

ta denar krvavo prislužen!

Mojega sinka, tega, ki je blagajnik, je pričelo skrbeti, kaj bo z izletom. Lani je bil prišel z izleta ves v žujih, blaten in sestradan. Seruli smo ga in oprali in mu dali jesti pa je zaspal in z nosom padel v juho, tako je bil truden. Pa se že sedaj neusmiljeno veseli letošnjega izleta, ta bo neprimeren sijajnejši od lanskega: letos bo s sabo vzel dolgo palico, kompas in žepno lekarne — vraga tega lani ni bilo in je izlet s palico, kompasom in žepno lekarne vse kaj drugega nego brez!

Zdaj ga je grizel neuspeh v blagajni. Tiste dni se je sumljivo potikal okoli cerkva in ne vem, ali ni bil storil kake pobožne obljube v namenu, da bi se v Pomladkarjih vnela večja požrtvovalnost v kletbi.

Kakorkoli — ako je bil storil tako obljubo, pomagalo ni. In sem se šudil fantu, da ni klonil glave in se ni vdal, nego je poizkusil drugo pot. Znižal je davek in vpeljal abonma po ljudskih cenah in je vpregel dame iz istega razreda, da so razpečevale abonmankarte — za štiri dinarje se je lahko zaklelo dvanaestkrat, kdor pa je plačal deset abonmajev, je dva dobil povrhu.

Tudi to ni vleklo. Repetentje so izjavili, da že za cigarete nimajo, pa ne bodo trošili za kletvino in so zaupno vprašali dame, ali bi jim ne mogle kaj posoditi do prvega.

Drugi bi obupal, moj fant pa ni, nego ga je baš izjava repetentov spravila na novo misel in že je sedel in

je spisal oklic in se je oklic glasil tako-le:

«Pomladek — pozor!

Blagajna tuli!

Pokopali bomo v njej kosti svojega izleta, če se ne zdramita!

Repetentje, ponos razreda, kje je Vaše junaštvo?

Mladina, up in bodočnost, kje so Tvoji ideali? (Ideal = vzor.)

Prvi dan v bližnjem mesecu bo prvega, drugi dan pa bodi dan Pomladka! Ta dan dokažite svojo požrtvovalnost! Vsaka tudi najmanjša kletvica se hvaležno sprejme!

Vsi na krov! Bog in narod!

Zdi se mi: za desetletnega fanta je oklice dosti dober in ga je bil sestavit precej samostojno, le par besed je mojih, ker sem bolj vajen javnemu pisanju.

In me veseli, da lahko poročam, da je oklice popolnoma uspel. Na dan Pomladka so morale kar štiri blagajne poslovati v razredu, da so lahko sproti sprejemale davek, toliko je bilo kletve. Da, naši mladini vso čast!

Gospod katehet je bil jako bud, ko je zvedel to stvar in se je zakregal: «Sakramenski pobje, ali ste od vraga?» In je potem tudi plačal dinar v blagajno.

Izlet je zdaj zastiguran!

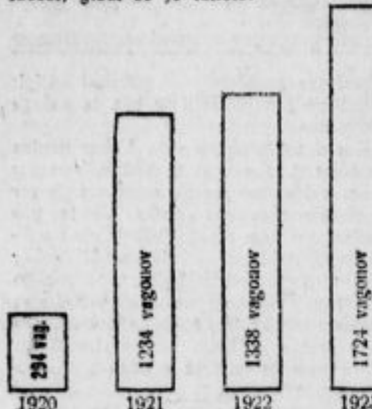
Moj fant je pitč, latinščina mu ne gre posebno, ali za Pomladek, mislim, da je izborna moč, Amerikanci ga bodo vesel.

Zastran vlakov seveda, se mi zdi, bo še nekaj časa vse ostalo tako, kakor je.

Gospodarstvo

Napredovanje izvoza jaje

Jajca postajajo vedno važnejše naše izvozno blago, kakor vidimo iz statističnih podatkov Generalne direkcije carin in naši zunanji trgovini. V zadnjih štirih letih je izvoz jaje skoraj močno narasel; gibal se je takole:

Vrednost označenih količin je znašala v letu 1920 30 milijonov, v letu 1921 146 milijonov, v letu 1922 267 milijonov, v letu 1923 pa 531 milijonov dinarjev. Vrednost je tekom teh štirih let narasla, kakor vidimo, v mnogo večjem razmerju, kar pa je povzročilo seveda poslabšanje dinarjeve vrednosti. Zato ta vrednost ne more biti merilo za ocenjevanje napredovanja izvoza.

Kot izvozni predmet so bila jajca v preteklem letu po vrednosti na četrtem mestu. Največ se je izvozilo lani lesa v vrednosti 1615 milijonov dinarjev, potem sledijo goveda v vrednosti 845 milijonov dinarjev, meso in mesni izdelki v vrednosti 538 milijonov dinarjev in na to jajca v vrednosti 531 milijonov dinarjev.

Zanimiv je ta pojav zlasti še zato, ker se je v javnosti vobče malo poudarjala važnost tega izvoznega predmeta in ker se tudi merodajni činitelji niso baš posebno trudili, da bi se izvoz jaje pospeševal, dočim se na primer storilo vse, da se pospeši izvoz češpeli, ki so sicer izdaten, toda manj važen izvozni predmet.

Ta pojav nas opominja, da se mora našemu perotinarstvu posvečati večja pažnja. Ako so se pri našem ne baš vzglednem perotinarstvu dosegli toliko uspehi, koliko večji bi ti šele bili, če bi se začelo sistematično delovati za povzdigo te naše kmetijske panoge. Perotina sploh se goji v vsej naši državi, razmeroma največ pa v Hrvatski, Vojvodini, severni Srbiji, a tudi v naši Sloveniji so perotina in jajca važni proizvodi naših kmetovalcev. Žal, da ni nikjer v državi dobrih, odnosno primerljivih kokošjih pasem. V tem pogledu zlasti vlada velika zanemarjenost. Za to bi se morala brigati država in poskrbeti za posameznim pokrajinam odgovarjajoče pasme. Pogoje za uspešen razvoj perotinarstva imamo v naši agrarni državi vse, a država bi morala ustanoviti eno ali več gojišč za dobre pasme, ki bi se potem razpošiljale po vsej državi. Od dobrih pasem bi bili dohodki večji, kar bi nedvomno privedlo do tega, da bi se budilo splošno zanimanje za zboljšanje perotinarstva s strani kmetovalcev samih.

Naše ministarstvo za poljedelstvo in vode se doslej, kakor rečeno, ni dosti zanimalo za pospeševanje perotinarstva, da bi to ne bilo združeno z velikimi stroški. Z malo dobre volje postane lahko naša država važen prodajalec jaje in perotnine na svetovnih tržiščih. Uničujoče konkurence se nam na svetovnih tržiščih za enkrat menda še ni treba bati, ker je silno mnogo držav, ki morajo jajca uvažati, tako Nemčija, Anglija, Francija, Belgija, Švica, Španija, Švedska, Norveška in Grška. Za nas pridejo zlasti v poštev Švica, Francija, Anglija, Nemčija, Belgija in Grška. Najopasnejši konkurent v tem predmetu kakor sploh v kmetijskih produktih postaja Rusija, ki se gospodarsko zopet postavlja na noge, vendar bo njen izvoz pač še dolgo časa usmerjen v glavnem na sosedne severne države.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (14. t. m.) Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2 odst., 4 vagoni 332,5; banatska, duplikat kasa, pariteta Zenta, 1 vagon 332,5. Ječmen: 67 kg, duplikat kasa, 1 vagon 300; banatski, jari, 67 kg, 1 vagon 330. Turšiče: baška, duplikat kasa, 21 vagonov 245 do 260; baška, 5 vagonov 256. Moka: 67, 7 vagonov 315 do 332,5. Grahorica: duplikat kasa, 1 vagon 300. Tendence slabe.

Mariborski svinjski sejem (14. t. m.) Dogon 191 svinj in dve kozli. Cene: prasci, 5 do 6 tednov stari, komad 225 do 230 Din, 7 do 9 tednov, komad 275 325 Din, 3 do 4 mesece, komad 500 do 650 Din, 5 do 7 mesecev, komad 1000 do 1125 Din, 8 do 10 mesecev, komad 1325 do 1500 Din, 1 leto, komad 1750 do 1850 Din. En kg live teže 17,50 do 21,25 Din, mrtve teže 25 do 27,50 Din. Kozice 175 do 205 Din komad. Ponudba velika. Prodalo pa se je le 70 komadov.

Poštnočekovni promet v letu 1923. Leto 1923, je bilo v naši državi na novo otvorenih 1601 čekovnih računov. Vplačalo je 8.621.977 plačnikov 13.207.855,929

Din. Izplačilo je bilo 1.638.622 v znesku 13.191.764,267 Din. Celokupni promet je znašal torej 20.399.620,216 Din. Koncem leta 1923, je obstajalo 9985 računov s saldom 242.480,596 Din. Število čekovnih računov koncem leta 1923, se razdeli na: Beograd 435, Sarajevo 2472, Ljubljana 3738 in Zagreb 3342.

Zanimive izjave o trgovinskih pogajanjih z Italijo. Beograjski dopisnik zagrebških »Novosti« se je razgovarjal z generalnim tajnikom industrijske zbornice v Beogradu Gjoško Čurčinom, ki je glede trgovinskih pogajanj z Italijo dal med drugim nastopne izjave: Po mojem mišljenju se je naše zunanje ministarstvo angažiralo že v Rimu v določenem pravcu, ki bo našim pogajanjem škodoval. To se je moglo zgoditi samo zato, ker zunanje ministarstvo ne razume te stvari. V tem ministarstvu vobče ni strokovnjaka ki bi v gospodarskih vprašanjih mogel izreči kompetentno mišljenje. Naša industrija nima ničesar pričakovati od pogajanj z Italijo. Mi vidimo, da Italijani sistematično delujejo na to, da bi dosegli čim večji vpliv na naše gospodarsko življenje. Oni delajo to posebno danes in investirajo svoj kapital v naša industrijska in trgovinska podjetja ter podpirajo to tendenco še s svojo carinsko in trgovinsko politiko. Akoravno gg. Todorović in Kukić živata popolno zaupanje v gospodarskih krogov, vendar ne moremo imeti zaupanja v zunanje ministarstvo ki se doslej ni potrudilo, da izgradi eno najvažnejših panog svoje službe, in ta je njegova gospodarska služba.

Udruženje vojvodinskih industrijcev. Dne 11. marca se je vršil v Subotici kongres vojvodinskih industrijcev, na katerem se je sklenilo, da se vsi vojvodinski podzavezi industrijcev fuzionirajo v eno udruženje s sedežem v Novem Sadu. Podjetja, organizirana v tem udruženju, predstavljajo kapital v znesku 4,5 milijarde Din.

Olajšave za prevoz mleka. V svrhu hitrejšega prevoza mleka iz manjših v večje industrijske kraje, v katerih se nahajajo tvornice za predelovanje mleka ali podobne ustanove, je prometno ministarstvo dovolilo prevoz mleka v brzovlakih.

Odložena poravnalna razprava. Iz Zagreba javljajo, da je prisilna poravnalna izven konkursa v zadevi Srpske Frakcijske banke v Šremskih Karlovcih odložena na 20. t. m.

Komercijalna banka v Zagrebu, ki se je fuzionirala z bosansko Industrijsko in trgovsko banko v Sarajevu, ima dne 30. marca glavno skupščino. Za prešlo leto izkazuje zavezo pri delniški glavnici 2,5 milijona Din izgubo v znesku 202.852,08 Din.

Dividenda osiješkega paromilna »Union« znaša 40 Din, to je 20 odst. na delnico.

Postopanje o prisilni poravnavi izven konkursa je otvorjeno nad firmo »Zeha«, tvornico perila. Ponuja se 25-odstotna poravnava. Narok je 29. aprila.

Glavna skupščina zagrebske borze se bo vršila dne 29. marca.

Dobave in prodaje. Intendantsko skladište Vardarske divizijske oblasti v Skoplju proda dne 2. aprila na ustni javni licitaciji večjo količino vreč iz jute in papirja. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se vrši dne 3. aprila ofertalna licitacija glede dobave 12 čolnov za potrebo rečne flotile v Novem Sadu in 2. aprila ofertalna licitacija glede dobave raznih strojev na električni pogon. Natančnejše se izve v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Agrarna biblioteka: V knjiga: A. Hribar: Djuhar i djuhjenje. Pisce nam v tej knjigi na lahko razumljiv način prikazuje, kako važno vlogo igra dober goj (hlevski in umetni) v rasti rastlinstva, ter daje kmetovalcem točno in jasna navodila, kako se morajo ravnati, da povečajo poljske pridelke. Mnogi naši kmetovalci so mišljenja, da je dovolj, ako obdelujejo zemljo tako, kakor so jo obdelovali njihovi pradedi. Danes je kmetijstvo že napredovalo in je kmetijska veča postavila načela in nove teorije, kako bi se s čim manjšim trudom in s čim manjšimi stroški dobilo čim več koristi iz zemlje. Knjiga, pisana v lahkem hrvatskem jeziku, vsebuje po glavnem: Dvigljenje poljske produktivnosti; Zakaj gojimo zemljo; V koliko rastlinstvo izžirava zemljo; Hlevski goji; Zelene gnojilne; Umetna gnojila, fosforna, kalijaka, dušična; Gnojenje z apnom; Provanjanje umetnih gnojil; Gnojenje travnikov; Gnojenje žitaric; Gnojenje vinogradov; Gnojenje strošja; Gnojenje vinogradov; Gnojenje tobaka. Knjigo, ki stane 6 dinarjev, običajno s pošto 7 Din. priporočeno 9 Din, a povzetjem 10 Din, toplo priporočamo. Naroča se na naslov: Uprava »Meje«, Zagreb, Sudniška ul. 9.

Reška trgovska in obrtniška zbornica je imela nedavno sejo, na kateri se je sklenilo, stopiti v direktno zvezo z jugoslovanskimi poljedelskimi krogi in z njimi navesti prijateljske stike. Misli se na to, da bi se Reka napravila za tranzitno luko za blago iz Jugoslavije v Italijo ter obratno.

»Fortschritt im Wiederaufbau« se imenuje pred kratkim izšla brošura, katere tvorijo kot 3, zvezek dopolnilo k izdaji 1. zvezka »Der Wiederaufbau der Staatswirtschaft Oesterreichs« in 2. zvezka »Austria«. Vsakega, ki z zanimanjem zasleduje ekonomsko obnovo Avstrije, bo zanimal ta zvezek, v katerem je popisana etablicirana vrednost denarja in

razvoj avstrijske narodne banke, zopet na vpisava ravnotežja v državnem gospodarstvu, povziranje produktivnosti, aktiviranje trgovske bilance, aktivna plačilna bilanca Avstrije in izključitev nevarnosti za obnovo. Vsekakor je pa delo tudi splošnega zanimanja, ker stavi pred oči, kako napreduje avstrijska država v sanaciji z delovojlostjo in vztrajnostjo, da premaga najtežje krize, kar je za Srednjo Evropo — in ne samo zanjo — eksemplifikativno za odstranitev gospodarskih zmožnjav, katere jo pritiskajo. Brošura se naroča pri »Verlag der Wiener Literarischen Anstalt A. G.«, Wien L, Bognersgasse 4 ter stane 12.000 avstrijskih kron.

Češkoslovaški tekstilni industriji in rumunski dolžniki. Po vestih iz Prage, so se pogajanja češkoslovaških tekstilnih industrijcev z rumunskimi dolžniki izločevali. Rumunski dolžniki so ponudili plačilo v 12 letih pri 5,5 odst. obrestni meri, na kar Češkoslovaki niso pristali.

Vzorčni sejem v Milanu. V Milanu se vrši mednarodni vzorčni sejem od 12. do 27. aprila 1923. Prospekt za sejem je interesantno v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice med uradnimi urami na vpogled.

Izkaz Nemške državne banke z dne 29. februarja izkazuje med drugim: zlate zaloge 464 milijonov, zlati depoziti 21,3 milijona, stanje retnobančnih obveznic 9,5 milijona. Vsa ta krovačih bankovcev je znašala 587,8 milijona mark.

Velesejem v Frankfurtu. Pomladanski mednarodni velesejem v Frankfurtu se vrši od 6. do 12. aprila 1923, jesenski pa od 21. do 27. septembra. Podrobnejše informacije o velesejmu dobijo zainteresirani brezplačno pri glavnem zastopstvu »Hamburg - America - Linie« v Zagrebu.

Domače borze

14. marca.

ZAGREB. Na elektnem tržišču je vlada v bančnih papirjih slaba tendenca. Nekoliko večje zanimanje je bilo za Jugoslovansko, Eskompinja, Srpska in Hipotekarna so obdržale večerajšnje tečaje. Promet je bil precej slab. V industrijskih papirjih so se živahnije trgovale delnice Narodne šumske. Promet v industrijskih papirjih je bil precejšen. Na deviznem tržišču je bila tendenca dalje evrista. Tečaj vsih deviz so začeli na dosti visoki bezi in so radi pomanjkanja blaga pod konec sestanka dalje poskočili. Večji porast je bil v izplačilu na Italijo. Istotako je napravil večeraj porast Pariz za 17 točk. Narodna banka tudi danes ni intervenirala. Največ se je trgovalo v izplačilih na Italijo, Pariz in Prago. Celokupni promet je bil srednji. Notirale so devize: Amsterdam 3085 do 3065, Dunaj 0.1145 do 0.1165, Bruselj 302,5 do 307,5, Budimpešta 0.065 do 0.125, Bukarešta 41.25 do 44,25, Italija izplačilo 347 do 350, ček 346,9 do 349,9, London izplačilo 849,25 do 852,25, ček 848 do 851, New-York ček 80,9 do 81,0, Pariz 302,75 do 307,75, Praga 235,5 do 238,5, Švica 1408 do 1418, valute: dolar 79,875 do 80,875, aK 0.114 do 0.116, mK 0 do 0.10, leji 40 do 0, lire 844 do 847, elektri: Liborale 110 do 112, Trgovna banka 51 do 52, Eskompinja 165 do 166, Kreditna Zagreb 148 do 150, Hipotekarna 88 do 89, Jugoslovanska 188 do 141, Ljubljanska kreditna 285 do 0, Pradediona 1045 do 1050, Etno 181 do 182, Slavenska 111 do 0, Srpska 150 do 152,5, Eksplatacija 154 do 160, Sečarana Osijek 1450 do 1460, Iels 62 do 68, Narodna šumska 122 do 125, Nihag 132,5 do 137,5, Slavonija 153 do 157, Strojne 150 do 155, Trbovlje 735 do 740, Union 1000 do 1050, Vevče 180 do 184, 7 odst. investicijsko 62 do 68, vojna škoda 152 do 154.

BEograd. Tendence evrista, zlasti v devizah na Pariz, Italijo in Dunaj, ki so na mednarodnem trgu evriste. Izvzemli te devize je morala Narodna banka intervenirati v vseh ostalih devizah. Notirale so devize: Amsterdam 3775, Dunaj 0.1148 do 0.1152, Bruselj 312,5 do 317,5, Budimpešta 0.065 do 0.105, Bukarešta 43 do 44, Zeneva 1406 do 1408, London 850,25 do 0, Milan 849 do 850, New-York 81,25 do 81,50, Pariz 368 do 370, Praga 236,45 do 238,6; elektri: vojna škoda 146 do 150.

Sokol

Društvo za sgradbo Sokolske doma v Spod. Šiški ima svoj redni občni zbor v nedeljo 18. marca ob 15. uri v sokolski telodavnici. — Odbor.

Sokolstvo v Bosni. To dni je bilo osnovano v bosanskem solu »Sjetlini« novo sokolsko društvo. Z ustanovitvijo tega društva se je poječala sarnjevska sokolska župa. V dobi zadnjih 8 mesecev so bila ustanovljena na področju sarnjevske župe tri nova sokolska društva, in sicer Novo Sarajevo, Kakanja in Sjetlina, a v kratkem se ustanove sokolska društva tudi v Rogatici in Gonaždi. Dosedaj ima sarnjevska župa le 9 društev. Upati je, da bo po velikem pokrajinskem zletu v Sarajevu sokolska ideja tudi v Bosni zavzela večji razmah.

Delovanje v Štipu. Sokolska društva se v zadnjem času tudi v južni Srbiji prav lepo razvijajo. Štipsko sokolsko društvo je lanske leto privedlo dva javna nastopa, dve akademiji in tri izlete. Za člane je bilo prirejenih 8 predavanj o pomenu in važnosti sokolske ideje. Društvo si je

ustanovilo tudi lastno žitnico in sokolsko knjižnico. V preteklem letu je bilo organiziranih v društvu 879 članov. Imovina društva znaša 30.000 dinarjev.

Lužičko - srbsko Sokolstvo. Lužičko-srbska sokolska društva, katerih je sedaj okoli deset, so se organizirala v Lužičko-srbsko sokolsko zvezo. Iz Prage je odšel v Lužice dr. Karel Plesa, da prevzame tajništvo sokolske zveze in da podeljuje izdajati mesečnik »Sokolski list«. To je prvi lužičko-srbski sokolski list.

Sport

Službene objave LNP

(Iz seje n. o. 13. III.)

Z ozirom na tekme za Olimpijski cup dne 16. t. m. na igrišču Ilirije se odredi: blagajniško službo opravljata gg. Ing. Hrovatin in Gosar, službujoči odbornik LNP. Je g. Clumperman, Klub Ilirija, Hermes, Jadran in Primorje imajo postaviti po tri starejše reditelje, ki se morajo javiti točno ob pol 14. uri službujočemu odborniku. Po enega stranskega sodnika postavita za prvo tekmo kluba Hermes in Jadran, za drugo tekmo Ilirija in Primorje. Vsak klub stavi na razpolago po eno žogo. Klub, ki bi se odredbam ne pokoril, zapade občutni denarni globi. Funkcija I. tajnika je prevzel vsled demisijske z. Betetta definitivno g. Lad. Zajc. Na znanje se je vzela objava Atletik SK (Celle) iz JNS-a. — Na znanje so se vzlele propozicije JNS-a za tekme podzveznih reprezentanc za zlati pokal N. V. kralja Aleksandra I.

Člani LNP. se opozarjajo, da je odredil Olimpijski odbor potom JNS-a na dan 13. aprila letošnji Olimpijski dan za celo državo. Do nadaljnjih odredb LNP morajo rezervirati vsi klubi ta termin za olimpijske prireditve.

V večerajšnje službene objave so se vrnila pomota. Zadnji stavek predzadnjega odstavka se ima pravilno glasi: Odbije se prošnja Al. Bregarja (SK. Primorje) za odpust ostanka desetmesečne zadržane igre z ozirom na določila § 16. o. p. Tajnik I.

Iz sekcije nogom. sodnikov. Za poplne tekme 16. t. m. sta delegirana kot sodnika g. Beneš (Ilirija : Primorje, ob 14. uri) in g. Vodišek (Hermes : Jadran, ob 15.39). — Načelnik.

Dijaške in vojaške vstopnice za nogometni tekmi 16. t. m. se izdajajo za znižano ceno 4 Din samo v ulicah pred v trafik Sever, Selenburgova ulica danes

Tuji v Ljubljani

Od četrtka na petek je prenočilo v Ljubljani 126 tujcev, in sicer v hotelu: UNION: Berend Josip, prokurist, Dunaj; Bresslauer Artur, trgovec, Novi Sad; Brinovec Ivan, lesotrojec, Gomilsko; Borgwald Richard, inženjer, Berlin; Fasninger Bruno, potnik, Maribor; Frankl Ignac, potnik, Dunaj; Hladnik Franc, trgovec, Trst; Herman Milan, trgovec, Zagreb; Junker Josip, trg. vodja, Passau; Jost Karol, potnik, Celje; Stanko Javornik, trgovec, Zalna; Kovač Valentin, trgovec, Bled; Kraus Aleks, trgovec, Zagreb; Kiss Aleks, trgovec, Zagreb; J. Lončarić, industrijskec, Skrad; Muren J., trgovec in pos., Novomesto; Moskovski Vilko, direktor, Zagreb; Mayer Pavel, posestnik, Kranj; Nanny Beg Ahmet, rentir, Rim; Politzer Aleks, trg. Trst; dr. Redžep Ferdo, doktor med., Rim; M. Stadler, direktor, Salzburg; Sommer H., trgovec, Osijek; Starkl Adolf, trgovec, Bled; Schmutz Roman, trgovec, Zagreb; Vukič Velimir, trgovec, Zagreb; dr. S. Wormser, ravnatelj, Trbovlje; Zafir H., odvetnik, Rim.

SLON 22, med njimi: Bergamini Artur, trgovec, Krži; Čuš Anton, trgovec, Rajhenburg; Hary Ladislav, trgovec, Varsina; Humeau Gaston, potnik, Dunaj; Jevtić Milan, trgovec, Valjevo; Josip Crescenti, trgovec, Ospitaleto; Oberanel Ivan, trgovec, Divača; Rebec Alojz, trgovec, Divača; Siegel Ernst, trgovec, Dunaj; Stojković Milica, trgovka, Beograd; Schönwald Marko, trg., Varsina; Todorović Milan, trgovec, Pančevo; E. Weller, trgovec, Celje; Zabka Miroslav, trg. potnik, Zagreb.

JUŽNI KOLODVOR 10, med njimi: Baumruck K., trg., Gablonz; Grobauer Emil, meh., Zagreb; Spiess Arn., uradnik, Bukarest; Schweickhardt Erik, trgovec, Tuttlingen.

LLOYD 8, med njimi: Asan Jakob, trgovec, Banjaluka; Paternost Ciril, trg. potnik, Ihan; Sarić Redo, trgovec, Krupa; Živković Danilo, trg., Split.

SOKA 6, med njimi: Mrak Ivan, trg. potnik, St. Pavel; Versa Karol, trgovec, Trst; Vidmar Ivan, trg., Ziri.

TRATNIK 4, med njimi: Paleček Valclav, trgovec, Gorenja vas; Starovašnik Rudolf, trg. zast., Vitanje.

STRUKELEJ 13, med njimi: Jevtović Jurij, načelnik d. ž., Beograd; Kralj Hugo, trgovec, Zagreb; Medic Ivan, trgovec, Novomesto; dr. Protić Z., insp. min. saobr., Beograd; Volani Oskar, trgovec, Fiume; Wukowie Boža, dir. železnice, Beograd.

Poleg tega v gostinah: De Schiava S., Stari tšilar 6, Kajfež 5, Amerikance 4, Ravnik 3 in Kovač 2.

Lastnik in izdajatelj Konzorij »Jutro«. Odgovorni urednik Fr. Bronovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

In jutri. Pri blagajnah na igrišču se znižane karte ne bodo izdajale. — Tekma Ilirija : Primorje se prične ob 14. uri, Hermes : Jadran ob 15.40, obe se igrata na prostoru Ilirije.

LASK. Danes točno ob 14. v zbornici ljubljanske univerze (I. nadstropje) VI. redni občni zbor. Vabljeni vsi delegati ljubljanskih klubov. Navzočnost vsi članov — dolžnost!

S. K. Primorje. Ljubljana je določila za nedeljsko tekmo proti S. K. Iliriji sedemdeset gospode: Erman I., Birsa P., Vindis, Pisa, Gradišar, Pretnar K., Erman II., Dürschmied, Jančigaj, Saleker, Stozir, Poduje S., Trnovic, Galešič, Camernik, Vrančić, Brogar Fr. — Sestanek imenovan se vrši danes, v soboto ob 5. pop. v garderobi nogometne sekcije. Svrha sestanka je določitev sestave in razdelitev garderobe. Udeležba v Ljubljani se nahajajočih igralcev dolžnost! Poslovni deli podpredsednik.

Pričetek letošnje nogometne sezone v Ljubljani. Jutri se odpre na igrišču Ilirije letošnja nogometna sezona in sicer kar z dvema tekamama za Olimpijski cup. Nastopiti bodo trije klubi I. razreda Ilirija, Jadran in Hermes ter prvaki II. razreda Primorje. Zreb je določil za nasprotnika prvaka Slovenije Ilirijo in Primorje ter Jadrana in Hermes. Čeprav je neugodno vreme v zadnjem času precej oviralo reden trening naših klubov, moramo računati s tem, da bosta obe tekmi zelo zanimivi, ker bodo vsi klubi nastopili z mnogo močnejšimi moštvi kot lani. Pri Iliriji bo prvič nastopil njen novi igralec in trener g. Pammer, Primorje pa se je oprijelo z nekaterimi bivšimi igralci celjskih Atletikov in z igralcem Podujem od spitskega Hajduka. Poleg tega so dohodki teh tekem določeni za Olimpijski fond, vsled česar je želeli, da občinstvo tekmi tudi iz tega razloga poseti.

Hakoah (Gradev) : Makabi (Zagreb) 4 : 1 (2 : 0). Ob priliki petletnice obstoja graške Hakoah je zagrebški Makabi v nedeljo gostoval v Gradcu, pa je bil s 4 : 1 (2 : 0) precej občutno poražen. Od Zagrebčanov se je odlikoval vratar, ki je v prvi vrsti preprečil, da Gradčani, ki so bili v izborni formi, niso odnesli še večje zmage.

Hašk v Genovi. S. C. Oenova je povabil Haška, naj bi 23. t. m. gostoval v Genovi. Hašk je sprejel to povabilo in bo, ako bodo, vsi njegovi igralci dobili dopust, odpotoval prihodnji teden v Italijo.

Gradlanski v Beogradu. Na svojem potovanju v Turčijo se je Gradlanski ustavil v Beogradu, kjer je igral v sredo tekmo 8 kombiniranih moštev Concordia-Vardar. Zinagal je s 5 : 3. Zvečer je nadaljeval svojo pot.

Zahtevajte

v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah

„JUTRO“

Hotelsko sobarico

kot prvo moč z večletnimi spričevaji, kavcije

zmožne, išče Hotel Štrukelj, Ljubljana

zmožne, išče Hotel Štrukelj, Ljubljana

Vse hiti

v modno trgovino, Mestni trg 19

A. Šinković nasl. K. Soss

kjer se vrši do konca tega meseca

== inventurna prodaja ==

Posebno ugodno nakupite: kožabovino, perilo za dame, gospode, deco.

Pletene jopice, trikotajo. Predpasnike, nogavice, rokavice. Svilo vseh vrst, kravate naramnice itd.

Zunajna naročila poštino obratno

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBJE

«Ta vražji človek je zaslužil takšen konec,» zamrmra prefekt Desmaliens. «Priznavam, da bi za svojo osebo raje več imel z njim nikakršnega posla. Sicer pa, kaj so dognala polzvedovanja? Ali so spisi Morningtonove dediščine pripravljeni?»

«Na vaši pisalni mizi, gospod prefekt.»
«Dobro... Kaj pa, ali se je inspektor Vérot oglašil?»
«Da, gospod prefekt. Odšel je v lekarno, da si nekoliko opomore.»

«Kaj mu je slabo?»
«Bil je v prav čudnem stanju! Takšnega še nisem videl.» In tajnik ponovi prefektu ves svoj razgovor z inspektorjem Vérotom.

«Torej mi je pustil pismo, pravite?» vpraša prefekt ves pozoren. «Čudno. Vse to je prav čudno. Vérot je prvovrsten gradnik, vzoren in miren. Nisem še vedel, da bi ga moglo harkoli tako spraviti iz ravnotežja. Prosim izvolite ga poizkusiti.»

«Da, gospod prefekt. Priznavam, da tudi mene to ime najbolj zanima.»

«Zares? Pogumem je, to moramo priznati. Zdi se mi, da je nekakšen blazen junak in pravcati čudotvorec. Potem pa še ta grimek Arsène Lupin, kakor so ga imenovali njegovi tovariši, ki jih je obvladal uprav čudežno. Koliko je že tega, odkar je Arsène Lupin umrl?»

«Dve leti pred vojno, gospod prefekt. Njegovo truplo in truplo ge. Kesselbachove je policija našla pod ogorki zgorlega paviljona ne daleč od luksemburške meje. Polzvedovanja so dognala, da je on sam zadavil ono glasovito zločinko, gospe Kesselbachovo, koje glavne zločine smo odkrili šele pozneje, potem se je obesil sam in je popreje še paviljon razgal.»

Tajnik odhiti, pet minut nato se pa vrne in začuden javi, da ni mogel Vérota nikjer najti. «Najbolj čudno pa je, gospod prefekt,» trdi vratar, «da se je Vérot po svojem prvem odhodu takoj vrnil semkaj in da te sobe ni več zapustil.»

«Torej je šel iz te sobe le k vam?»

«K meni? Jaz nisem zapustil svoje sobe.»

«Potem ne razumem...»

«Nerazumljivo! Kvečjemu, če je vratar bil nepazljiv, kajti Vérota v moji sobi ni in tudi ne tukaj.»

«Jasno. Gotovo je odšel nekoliko na zrak in se kmalu vrne. Sicer ga pa ta hip itak ne potrebujem.»

Prefekt pogleda na uro. «Sedaj je pet in deset minut. Prosim izvolite naročiti vratarju, naj pokliče ono petorico. Samo hip še!...»

Gospod Desmaliens pomišlja. Med brskanjem je našel Vérotovo pismo. Bilo je vtaknjeno v velik žolt trgovski omet, na oglu je bila natpisana firma kavarne «Pri novem mostu».

Tajnik pripomni: «Ker Vérot ni tu in ker po njegovih izjavah sklepam, da gre za nekaj važnega in nujnega, mislim, da bi bilo dobro, če pismo odprete...»

«Da, morda imate prav,» odgovori Desmaliens po kratkem premisleku, potem se odloči, vzame nožič, odpre omet, pogleda in začudeno vzklikne: «Ta je lep!»

«Kaj pa je, gospod prefekt?»

«Kaj je? Le pogledajte! List belega papirja, drugega v omotu ni.»

«Nemogoče!»

«Sami pogledajte, navaden list papirja, zložen na debelo, pa niti besedice na njem!»

«Pa vendar mi je Vérot čisto določeno povedal, da je v tem pismu vse, kar je njemu o stvari znano.»

«Povedal ali ne, saj sami vidite. Zares, če bi inspektorja Vérota ne poznal tako dobro, bi mislil, da se je hotel neumno pošaliti z menoj.»

«Kaj pa če gre za kaj drugega, ali pa morda za navadno raztresenost?»

«Raztresenost ni izključena, toda pri njem bi se mi zdela čudna. Tolika raztresenost ni dopustna, kadar gre za življenje dveh oseb. Ali vam ni rekel, da gre za dvojni zločin, ki se pripravlja za noč?»

«Da, za noč in pod okolnostmi, ki so baže izredno strašne, rekel je, da so peklenske.»

Gospod Desmaliens koraka po sobi gori in dol in prekriza roke na hrbtu. Potem se ustavi pred mizico ob stranski steni, pogleda tajnika in vpraša: «Kaj pa naj pomeni ta majhen omet, ki je name naslovljen? Gospodu prefektu policije, ki naj odpre paket le v primeru nesreče.»

«Zares,» pravi tajnik, «nanj se nisem več spomnil. Tudi ta paket je pustil inspektor Vérot. Pravi, da bo vsebina tega paketa izpopolnila vsebino pisma.»

«No, zares,» se zasmije Desmaliens, «to pismo je zares takšno, da potrebuje pojasnil in dopolnil, in če se prav ni zgodila nesreča, bom vendarle pogledal kaj je tu notri.» Prefekt pretrga motvoz, odstrani ovojni papir in izvilje iz njega škatlico iz kartona, kakor apotekarsko, samo zamazano in nekoliko pomekčano, — dvigne pokrov in pogleda: v škatlici sta dva zavojla bombaževine, ravno tako zamazana, med njima pa pol tablice čokolade.

«Kaj za vruga pa to pomeni?» mrmra prefekt ves začuden. Potem vzame kos čokolade v roke, si ga ogleda, pa takoj razume, da drži v roki kakršenkoli njemu neznan dokaz, ki naj bi zares izpopolnil izginulo vsebino pisma. Očividno je od-

sočni inspektor imel dovolj vzroka, da je ta kos čokolade shranil. Tembolj verjetno se to zdi prefektu, ker se na čokoladi čisto jasno pozna ugriz zgornjih in spodnjih zob, vsak ugriz pa kaže posebno obliko in nenavadno širino. Zarisan zob je očividno drugače razdeljen drug od drugega kakor pri običajnem zobovju. Zarisan zob je enkrat samkrat ugriznil v čokoladno tvarino in se v njej zarisali ostro in razločno, štirje zgoraj, pet spodaj. Desmaliens strmi nekaj časa v nerazumljivi mu predmet, potem pa iznova prične s svojimi sprehodom po sobi in pri tem mrmra. Čudna reč, evo uganke, do katere bi prav rad imel ključ. Ta nepopolni list papirja, ti sledovi ugriza... kaj neki pomeni vsa ta zadeva? Ker pa se prefekt nerad zadržuje pred neresenimi uganikami in ker se mora inspektor Vérot itak prav kmalu prikazati, odloži prefekt za-gonete predmete in pravi tajniku: «Gospodje ne morejo delj časa čakati, izvolite torej ukazati, naj jih privedejo. Če pride med mojimi razgovorom inspektor Vérot na prefekturo, me takoj obvestite, ker bi rad z njim takoj govoril. Izvzemši njega pa ne puščajte nikogar k meni, tako da ne bomo moteni.»

Dve minuti pozneje dovede vratar notarja Lepertuisa, rdečega debeluharja z roženimi očali, dalje poslaniškega tajnika Arhibalda Brighta in peruanskega atašee Caceresa. Desmaliens je vse tri že poznal, zato se s temi tremi pozdravi, potem pa stopi nasproti prihajajočemu grofu D'Astrignacu, slavnemu ranlencu iz maroških bojev. Medtem se vrata zopet odpro in prefekt pozdravi zadnjega došelca: «Don Luis Perenna, če se ne motim,» in mu proži roko. Došlec je srednje postave, vitek, nosi vojaško zaslužno medaljo in križ častne legije, pogled mu je živahen, obraz in kretnje energične. Došlec bi pripisoval starost 40 let, čeprav se mu okrog oči in po čelu poznajo brazde, ki izdajajo morda višjo starost. Došlec pozdravi, polkovnik D'Astrignac pa živahno vzklikne: «Kaj, vi ste tu, prijatelj Perenna? Mislim sem, da vas več ni med živimi!»

«Oj, polkovniče, radosten sem, da vas vidim.»

«Perenna živi! Odkar sem zapustil Maroko, nisem več slišal o vas. Mislim, smo vsi, da ste padli.»

«Bil sem samo v ujetništvu.»

«Ujet biti pri divjih rodovih je slabše, kakor če padeš.»

«To ni točno, polkovniče. Pobegneš lahko od povsod. Evo, jaz sem dokaz.»

Poličijski prefekt z odkrito simpatijo opazuje ta energični obraz, njega jasni smehljaji, odkriti in odločni pogled in zarijavelo barvo, ki jo daje le maroško sonce. Potem pa povabi svoje goste, da posedejo okrog pisalne mize, za katero sedi on sam, da razloži gostom, zakaj jih je poprosil k sebi.

Pridobivajte nove naročnike!
Posljite naročnino pravočasno!

Vaška beseda 50 par

Mali oglasi

Za "Dopisovanje" in "Ženitve" vsaka beseda 1 Din.

Rane vsake besede 50 par. Za "Dopisovanje" in "Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujo se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plače se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priloženo znakom, ki so odgovor ter manipulacijske pristojbine (2 Din).

Obri

Slike za legitimacije

dobro najhitreje fotografirani
Bogom Hibišer, Ljubljana.
Valvazorjev trg. 304

V najem

vamena za takoj ali pozneje
na prometnem kraju pekarni
ali primeren lokal, kjer
lahko postavijo pekarnico
na: Poudbe na: Prijatelj
Karel, pekarija, Mokronog.
Dobrujako. 5511

Službe (dobe)

Pečovodja

še delavsko pevsko društvo
na ljubljansko okraj, pod
dobri pogoji, nastop takoj.
Poudbe na upravo "Jutra".
pod "Pečovodja". 5506

K otrokom

3 leti naprej starim, se
sprejme gospodinja, ki ima
več voseja in razume vzgojo
otrok. Poudbe na "Kranj",
poudbe pred 192. 5504

Lekarniško laborantinja

(lekarniško delavko) išče
lekarno na Vrhniki.
Predpogoj je "samoost".
Sprejme se tudi tako, ki se
ni bila zaposlena v lekarni,
a bi trajne in dobre službe.
Poudbe na upravo "Jutra".
Poudbe na upravo "Jutra". 5500

Učenca

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Snazilec jedil. orodja

(Boschputzer) ki je ta po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Učenca

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Medičarski pomočnik

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Jedilonoša

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Učenca

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Medičarski pomočnik

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Jedilonoša

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Učenca

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Medičarski pomočnik

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Jedilonoša

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Učenca

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Medičarski pomočnik

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Jedilonoša

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Učenca

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Medičarski pomočnik

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Jedilonoša

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Učenca

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Medičarski pomočnik

ve dve osebi pri starših, po-
stane družina, se sprejme v
gospodnjo trgovino. Naslov
pove uprava "Jutra". 5541

Apno

širo, neoplačeno, prvovrstno,
več razgovor, se prodaja. Pla-
menja vprašanja na postaji
pred št. 7. Kamnik. 5532

Brockhaus-Lexikon

izd. 1923, popolnoma nov, se
proda za 1000 dinarjev.
Naslov pove uprava "Jutra".
5545

Lepe obleke

namet kotub, čevlje in kro-
nje za majhnega gospoda,
poudbe proda Meyerhofer.
Rimsko toplece. 5537

Blagajna (Wertheim)

2 noči in fotelj, poudbe proda
Meyerhofer, Rimsko toplece.
5538

Hrastova spalnica

kompletna, malo rabljena,
nova kuhinjska oprema in
drugo pohištvo, radi odpo-
tovanja cene napredaj. Naslov
pove uprava "Jutra". 5537

Mayerjev konv. Lexikon

zadnja izdaja, ceno napredaj.
Naslov pove uprava "Jutra".
5538

Motorno kolo

Wanderer, dobro ohranjeno,
se ceno proda na Vrhniki. 5541

Automatična pletilnica

kompl. (10 strojev), nadalje
motor za sur. elje (4-6 PS)
in elektr. generator 2 KW,
220 VT., se prodajo proda.
Naslov pove uprava "Jutra".
5517

Lesni trgovci, pozori

Tiskovine za prevzemne
okrajne, tečajne, razne
zavese, na katerih se
pri prevzemu samo ob sebi
obeneh zračnih stančiču ka-
bikatura brez kuhinjske ra-
bije, se naročijo pri: Dren-
tin Korovin, Redica ob Paki.
5515

Svileno temno obleto

nove ter nekaj finih štev.
št. 38, prodaja po nizki ceni.
Dalmatinova ulica 18/1, I. etr.
5533

Kupim

Gospodnja soba
(Herrnzimmer), odprta, sa-
mo kuhinjski, se kupijo.
Naslov pove uprava "Jutra".
5554

Kupim znamenje

samo kompletne serije Kro-
nje, neobčljive ali rabljene.
Poudbe pod šifro "Znamka".
na upravo "Jutra". 4792

Prazne sode

strojne ali drugega mi-
norneza olja, kupim vsako
možnost. Odon Kontny, trg.
in erodim in tehni. potrebni-
nam, Ljubljana, Aleksandro-
va cesta 7. 5405

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Znamke

posamezne in v serijah po-
stila romani zbirateljem po
nizki ceni Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Dve spalni opravi

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p. Lukovica
pri Domalah. 5521

Pisalni stroj

prodaja iz trdnega lesa (m-
hanizmi smit.), vložki je-
novi, fino politirani, elegant.
Jedelnai. — Delo najmenšna,
cena za vsako 6250 Din, po-
stavljeno franko Ljubljana na
dom ali postajo. Sprejemni
tudi naročila. Na ogled pri
tiskarji Josip Stola, mis-
stro, Sp. Loke, p.

